

6. maj 2013

Teknik & Miljø

Rådhusgade 2
7620 Lemvig
Telefon: 9663 1200

Mail: teknik@lemvig.dk
J.nr.: 09.17.18P19-0058
S.nr.: 88254
B.nr.: 637923

Ref.: SIBN
Dir.tlf.: 9663 1112

Miljøgodkendelse,
Version 1,
Q-gruppen 4/9-2012

§ 12 - miljøgodkendelse I/S Over Råbjerg

CVR-nr. 30 14 19 03
P-nr. 1.012.951.988

Houdamvej 26
7620 Lemvig

matrikel nr. 30c, Præstegården, Vandborg m. fl.

Godkendelse af den 6. maj 2013
Annoncedato den 15. maj 2013

Indholdsfortegnelse

Datablad	4
1. Resumé og samlet vurdering	5
1.1. Beskrivelse af projektet	7
1.2. Afgørelse	7
1.3. Ikke teknisk resumé	8
1.4. Vilkår for godkendelsen	9
Generelt	10
Produktion	10
Arealanvendelse	12
Kontrolvilkår og egenkontrol	12
Andre vilkår	13
1.5. Offentlighed	13
1.6. Klagevejledning	15
2. Generelle forhold	17
2.1. Beskrivelse af husdyrbruget	17
2.2. Meddelelsespligt - anlæg, arealer, ejerforhold	17
2.3. Gyldighed	17
2.4. Retsbeskyttelse	17
2.5. Revurdering af miljøgodkendelsen	18
3. Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold ..	20
3.1. Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv.	20
3.2. Placering i landskabet	21
4. Husdyrhold, staldanlæg og drift	22
4.1. Husdyrhold og staldindretning	22
4.2. Ventilation	24
4.3. Fodring	25
4.4. Energi- og vandforbrug	27
4.5. Spildevand herunder regnvand	28
4.6. Affald	29
4.7. Råvarer og hjælpestoffer	31
4.8. Driftsforstyrrelser eller uheld	32
5. Gødningsproduktion og -håndtering	34
5.1. Gødningstyper og mængder	34
5.2. Flydende husdyrgødning	34
5.3. Fastgødning inkl. dybstrøelse	35
6. Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg	36
6.1. Ammoniak og natur	36
6.2. Habitatvurdering	40
6.2. Lugt	42
6.3. Fluer og skadedyr	44
6.4. Transport	45
6.5. Støj	46
6.6. Støv	47
6.7. Lys	48
7. Påvirkning fra arealerne	49
7.1. Arealoversigt	49
7.2. Udbringningsarealerne	53

7.3. Påvirkning af vandløb og søer	55
7.4. Nitrat til grundvand	57
7.5. Naturredegørelse	57
7.6. Habitatvurdering	61
8. Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)	67
9. Alternative løsninger og 0-alternativet	70
10. Husdyrbrugets ophør	71
11. Egenkontrol og dokumentation	72
12. Indkomne høringssvar	72
13. Litteratur	73
<i>Bilag</i>	74

Datablad

Ansøger	I/S Over Råbjerg Holger og Steen Lundgaard Madsen Mægbækvej 4 Vandborg 7620 Lemvig
Bedriftens adresse	Houdamvej 26 7620 Lemvig
Husdyrbrugets navn	Over Råbjerg
Matrikelnummer	30c, Præstegården, Vandborg m.fl.
Husdyrbrugets art	14620 Produktion af slagtesvin
Ejer	Holger Lundgaard Madsen og Steen Lundgaard Madsen
CVR-nummer	30141903
CHR-nummer	55996
P-nummer	1012951988
Kontaktperson	Holger Lundgaard Madsen Tlf.: 9783 6787 Mobil: 2041 6787 E-mail: holger@lundgaardmadsen.dk
Tilsynsmyndighed	Lemvig Kommune

1. Resumé og samlet vurdering

Denne miljøgodkendelse er opdelt i to hovedafsnit. Første del udgøres af selve godkendelsen med de vilkår, Lemvig Kommune stiller vedrørende indretning og drift af virksomheden.

Anden del er den miljøtekniske beskrivelse og vurdering. Her er ejendommen og arealerne beskrevet nærmere, og der er redegjort for den påvirkning, virksomheden forventes at have på omgivelserne.

Godkendelsen med vilkår

1.1. Beskrivelse af projektet

Steen Lundgaard Madsen og Holger Lundgaard Madsen driver husdyrbruget Over Råbjerg som Interessentskab. Husdyrbruget er beliggende nordvest for Bonnet i et område med mange landbrug udenfor landskabelige interesseområder.

Over Råbjerg drives med en slagtesvineproduktion på 9.600 slagtesvin (30-98 kg), svarende til 227,35 dyreenheder (DE). Produktionen ønskes godkendt til produktion af 9.200 slagtesvin (33-108 kg), svarende til 258,29 DE. Lemvig Kommune vurderer, at denne udvidelse i dyreenheder er godkendelsespligtig.

Der indgår ikke etablering, ændring eller renovering af stald- og gødningsanlæg mv. i projektet.

Ansøgningen omfatter drift af 274,36 ha, hvortil der udover husdyrbrugets egen gødningsproduktion tilføres husdyrgødning svarende til 120 DE fra Steen Lundgaard Madsens svineproduktion på Houdamvej 20.

1.2. Afgørelse

Lemvig Kommune godkender jf. § 12 i Lov nr. 1486 af 4. dec. 2009 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug hermed udvidelse af dyreholdet til 258,29 DE.

Miljøgodkendelsen er givet på vilkår, der har til hensigt at beskytte den omgivende natur og miljø.

Lemvig Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer ved brug af den bedste tilgængelige teknik. Endvidere vurderer kommunen det, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives uden væsentlige påvirkninger af miljøet, såfremt vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes.

Vær opmærksom på at godkendelser og tilladelser efter anden lovgivning, for eksempel byggetilladelse, ikke er indeholdt i denne godkendelse, men skal søges særskilt hos Lemvig Kommune.

På Lemvig Kommunes vegne den 6. maj 2013.

Simon Bach Nielsen
miljømedarbejder

1.3. Ikke teknisk resumé

Resultaterne af de væsentligste miljøpåvirkninger kan ses herunder.

Beregninger er foretaget i ansøgnings-skema 41227 i det digitale ansøgnings-system på husdyrgodkendelse.dk.

Transport

Antallet af årlige transporter til og fra ejendommen ændres ikke i forhold til nudrift.

Lemvig Kommune vurderer, at der ikke vil være væsentlige gener for omgivelserne forbundet med transporter.

Ammoniak

I husdyrgodkendelse.dk er der beregnet en samlet ammoniakemission på 3.967 kg N/år, en reduktion i forhold til nudrift på 508 kg N/år. Projektet omfatter ikke ændringer eller udvidelser af anlæg, der er omfattet af det generelle ammoniak-reduktionskrav.

Der er udført ammoniakdepositionsberegning til det nærmeste beskyttede natur-område. Lemvig Kommune vurderer bl.a. på denne baggrund, at omkringliggende natur ikke vil blive påvirket ved ændringen.

Nitratudvaskning og overfladevand

24,43 ha af husdyrbrugets arealer ligger i nitratklasse 3, hvor der som udgangspunkt stilles krav om reduceret dyretryk i forhold til de generelle regler. Husdyrbruget har anvendt virkemidlet ekstra efterafgrøder for at overholde Husdyrlovens beskyttelsesniveau.

Lemvig kommune vurderer, at beskyttelsesniveauet for nitrat er tilstrækkeligt til at beskytte vandmiljøet, og der stilles derfor ikke yderligere krav.

Nitratudvaskning og grundvand

30,70 ha af udbringningsarealerne ligger i nitratfølsomt indvindingsområde, hvor der er krav til en maksimal udvaskning af nitrat til grundvand. Udvaskningen reduceres i ansøgt drift og opfylder det fastlagte beskyttelsesniveau.

Lemvig Kommune vurderer, at det generelle beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt til at beskytte grundvandet mod udvaskning af kvælstof.

Fosfor

En del af udbringningsarealerne ligger i oplandet til Natura 2000 området Nissum Fjord (Natura2000-område nr. 65). Området betegnes som følsomt for fosfor.

Der er beregnet et fosforunderskud på -1,0 kg P/ha/år. Lemvig Kommune vurderer, at det ikke er nødvendigt med yderligere vilkår for at beskytte vandmiljøet.

Nabopåvirkning – Lugt, støv og støj

Lugten fra husdyrbruget på Houdamvej 26 vil muligvis kunne være generende for beboere i beboelseshuse i landzone indenfor ca. 256 meter. Nærmeste enkelt bolig ligger ca. 150 meter vest for ejendommen (Houdamvej 27). Da lugtgeneafstanden reduceres ved den ansøgte drift i forhold til nudrift, er Husdyrlovens beskyttelsesniveau for lugt overholdt.

Geneafstanden til samlet bebyggelse er på 533 meter. Nærmeste samlet bebyggelse er område ved Huggersgårdvej, der ligger ca. 900 meter fra anlægget.

Geneafstanden til byzone/sommerhusområde er på ca. 699 meter. Nærmeste byzone/sommerhusområde er Klinkby der ligger ca. 3 km fra anlægget.

Der forventes ikke støvgener, som kan være til gene for naboer til ejendommen, da støvgenerne ved driften af husdyrbruget er begrænsede.

Drift af et husdyrbrug medfører støj. De fleste støjkloder er placeret inde i bygninger, hvilket reducerer støjgenerne væsentligt. Der stilles vilkår til beregning/måling af støjniveauet, såfremt der fremkommer velbegrundede klager over støjforholdene.

Lemvig Kommune finder, at projektet ikke vil medføre uacceptabel lugt-, støv- og støjpåvirkning af omgivelserne.

BAT

Der er beregnet et niveau for maksimal ammoniakemission og fosfor ud fra Miljøstyrelsens vejledende standardvilkår. Husdyrbruget lever op til dette niveau, da ammoniakemissionen er 5 kg lavere end BAT-kravet, og fosforindholdet i husdyrgødningen er 633 kg lavere end BAT-kravet. Med baggrund i ansøgers redegørelse for foderkorrektio n og teknologivalg vurderer Lemvig Kommune, at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af BAT med hensyn til ammoniakemission fra stalde og lagre, samt fosfor på udbringningsarealer.

Lemvig Kommune vurderer, at Houdamvej 26 lever op til BAT vedr. staldteknologi samt energi, opbevaring og udbringning af husdyrgødning, fodring og management.

1.4. Vilkår for godkendelsen

Godkendelsen indeholder en række konkrete vilkår for virksomhedens drift, indretning og kontrol. Vilkårene skal medvirke til at sikre

- at indretning og drift af husdyrbruget og arealerne sker i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet samt den miljøtekniske beskrivelse og vurdering
- at yderligere miljøkrav, fastsat på grundlag af kommunens vurdering af ansøgningen, overholdes
- at risikoen for, at der forekommer forurening eller gener ud over de forventede ifølge miljøvurderingen, minimeres.

Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet, den vedlagte miljøtekniske beskrivelse og vurdering, samt godkendelsens vilkår.

Der gøres opmærksom på, at de valgte virkemidler og miljøteknologi skal være etableret og i brug senest når udvidelsen af dyreholdet påbegyndes.

Miljøgodkendelsen meddeles på følgende vilkår:

Generelt

1. Godkendelsen bortfalder, hvis godkendelsen ikke er udnyttet senest 2 år efter denne er meddelt.

Produktion

2. Produktionens omfang

Godkendelsen omfatter en årlig produktion bestående af 9.200 stk. slagtesvin 33-108 kg., svarende til 258,29 DE og 2.300 stipladser. Produktionen må på intet tidspunkt overstige de begrænsninger, der følger af anden lovgivning.

3. Kvælstofindhold i foder

Kvælstofindholdet i foderet må ikke overstige 2,8536 kg N ab dyr pr. slagtesvin.

Dette svarer til 23.390,46 kg P i husdyrgødningen ved en produktion på 9.200 slagtesvin (33 – 108 kg).

Det totale råproteinindhold er i ansøgningen angivet til maksimalt at være 151 g/FE, og foderforbruget maksimalt 2,80 FE/kg tilvækst.

Beregning af kg N ab dyr pr. slagtesvin (jf. formel i Miljøstyrelsens WIKI-vejledning): $((108 \text{ kg} - 33 \text{ kg}) \times 2,80 \text{ FE/kg tilvækst} \times 151 \text{ g råprotein/FE}/6250) - ((108 \text{ kg} - 33 \text{ kg}) \times 0,0296 \text{ kg N/kg tilvækst})$

4. Fosforindhold i foder

Fosforindholdet i foderet må ikke overstige 0,5115 kg P ab dyr pr. slagtesvin.

Dette svarer til 4.661,82 kg P i husdyrgødningen ved en produktion på 9.200 slagtesvin (33 – 108 kg).

Fosforforbruget er i ansøgningen angivet til maksimalt at være 4,4 g P/FE og foderforbruget maksimalt 2,80 FE/kg tilvækst.

Beregning af kg P ab dyr pr. slagtesvin (jf. formel i Miljøstyrelsens WIKI-vejledning): $((108 \text{ kg} - 33 \text{ kg}) \times 2,80 \text{ FE/kg tilvækst} \times 4,4 \text{ g P/FE}/1000) - ((108 \text{ kg} - 33 \text{ kg}) \times 0,0055 \text{ kg P/kg tilvækst})$

5. Foderforbrug

Foderforbruget må ikke overstige 2,80 FE_{sv}/pr. kg tilvækst, svarende til et samlet årligt foderforbrug på 690.000 FE_{sv} ved en årlig produktion på 9.200 slagtesvin (33 – 108 kg).

6. Affald

Erhvervsaffald skal bortskaffes i overensstemmelse med Lemvig Kommunes affaldsregulativ.

Brændbart affald skal opsamles i en container og bortskaffes via en indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder.

Farligt affald, herunder spraydåser, olie- og kemikalieaffald skal opbevares i tromler eller anden egnet beholder, der er placeret indendørs, på tæt underlag, uden mulighed for tilledning til afløb ved uheld eller spild.

Risikoaffald, som kanyler, hætteglas etc. skal opbevares i brudsikker og typegodkendt kanyleboks i forrummet, bygning 2 jf. Figur 2.

7. Vandforbrug

Husdyrbrugets årlige vandforbrug skal registreres, og være tilgængeligt for myndigheden i forbindelse med tilsyn.

8. Støj

Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer se tabel herunder.

Dag	Periode	Reference-tidsrum	Værdi
Mandag- fredag	kl. 07.00-18.00	8 timer	55 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00-14.00	7 timer	55 dB(A)
Lørdag	kl. 14.00-18.00	4 timer	45 dB(A)
Søn- og helligdage	kl. 07.00-18.00	8 timer	45 dB(A)
Alle dage (aften)	kl. 18.00-22.00	1 time	45 dB(A)
Alle dage (nat)	kl. 22.00-07.00	½ time	40 dB(A)

For dag-, aften og natperioden skal grænseværdierne overholdes inden for det mest støjbelastede tidsrum på henholdsvis 8 timer (lørdag 7 og 4), 1 time og ½ time.

Maksimalværdier af støjniveauet må om natten ikke overstige ovennævnte kravværdier med mere end 15 dB(A).

Hvis tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedr. støj fra husdyrbruget er velbegrundede, skal husdyrbruget igennem en akkrediteret virksomhed for egen regning eftervise, at de stillede støjkrav er overholdt. Med mindre der er tale om overskridelser af grænserne, kan målingerne højst kræves udført én gang årligt og skal foretages i overensstemmelse med miljøstyrelsens gældende vejledning.

9. Hygiejne

Staldventilatorer skal efterses og om nødvendigt renses, hver gang der indsættes et nyt hold dyr.

10. Opbevaringskapacitet

Husdyrbruget skal til enhver tid råde over 9 måneders opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning.

11. Påfyldningsplads for gylle

Ved tømning af gylletanke skal der anvendes gyllevogne med sugetårn og overløbssikring.

Ved alle gylletanke, hvor der i fremtiden evt. etableres fastmonteret pumpeudstyr, skal der etableres fast støbt plads med afløb til gyllesystem. Afløbssystemet skal være dimensioneret og indrettet således, at uheld i forbindelse med pumpeudstyret ikke medfører at gyllen løber udenfor den støbte plads.

Arealanvendelse

12. Udbringning af husdyrgødning

Maksimal tilladt tilførsel af husdyrgødning på udbringningsarealerne er 129 kg N/ha, svarende til 1,38 DE/ha.

13. Nitratudvaskning - efterafgrøder

Der skal etableres 0,5 % ekstra efterafgrøder ud over det lovpligtige krav. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødskning.

14. Forbud mod udbringning af husdyrgødning

Den del af mark nr. 19-3, der jf. Figur 10 er beskyttet som mose, må ikke tilføres husdyrgødning.

Kontrolvilkår og egenkontrol

15. Egenkontrol

Husdyrbruget skal opbevare, eller på forlangende inden 4 uger fremskaffe følgende dokumenter for de seneste 5 år:

Husdyrgødning: Gødningsregnskaber.

Mark- og gødningsplaner.

Næringsstoffer: Kopier af foder- og mineralrecepter samt oplysninger om indkøbte og anvendte mængder.

Dyrehold: Vægtintervaller (indgangs- og afgangsvægt)

Foderforbrug

Indhold af total råprotein (g/FE_{sv}) i de enkelte foderblandinger

Andre vilkår

16. Beredskabsplan

Beredskabsplanen (bilag 2), der fastlægger hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, skal revideres årligt og skal kunne forevises ved miljøtilsyn på ejendommen. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.

17. Ændringer

Ændringer i ejerforhold eller driftsherre skal meddeles tilsynsmyndigheden.

18. Ophør af drift

Ved ophør af driften, skal husdyrbruget foretage oprydning i et sådan omfang, at forureningsfare undgås. Herunder skal gylletanke, gyllekølingsanlæg og lignende tømmes. Lemvig Kommune skal kontaktes med henblik på at aftale, hvilke foranstaltninger, der skal til for at fjerne forurenende kilder, herunder bygninger, silo- eller tankanlæg.

1.5. Offentlighed

Høring

Forslag til miljøgodkendelse har været sendt i 2 ugers høring hos ansøger og ansøgers rådgiver.

Herefter er naboer, interesseorganisationer og eventuelle andre interessenter orienteret om forslaget ved 6 ugers høring. Følgende er orienteret:

- Gunnar Pedersen, Knudsgårdvej 8, 7620 Lemvig (bortforpagter udbringningsarealer)
- Peder Kloster, Houdamvej 21, 7620 Lemvig
- Jørgen Lyngklip, Houdamvej 23, 7620 Lemvig
- Dorrit Wassermeier, Fælledvej 10, 9240 Nibe (ejer Houdamvej 29, samt Råbjerghøj 10 og 12)
- Birthe Ruby Andreasen Sanou, Råbjerghøj 8, 7620 Lemvig
- Michael Olesen, Råbjerghøj 6, 7620 Lemvig
- Svend Kjærside, Houdamvej 27, 7620 Lemvig
- Lars Kristian Larsen, Houdamvej 30, 7620 Lemvig
- Jens Krogsgaard Eriksen og Jette Eriksen, Houdamvej 31, 7620 Lemvig
- Jens Peter Jeppesen, Houdamvej 7, 7620 Lemvig (ejer af Råbjerghøj 5 og Houdamvej 32)
- Stefan Kristensen, Houdamvej 32, 7620 Lemvig
- Tonni Birgitte Hansen, Houdamvej 35, 7620 Lemvig

- Svend Erik Svanholm Kristensen, Sildenestangen 45B, 4625 Flekkerøy, Norge (ejer af Houdamvej 39)
- Isodora Viktoria Godballe, Knakkervej 50, 7620 Lemvig
- Henrik Lund Kristensen, Knakkervej 51, 7620 Lemvig
- Ole Faurskov Rasmussen ApS, Transportvej 4, 7620 Lemvig (ejer af Knakkervej 55)
- Johnny Christensen Thorup, Knakkervej 55, 7620 Lemvig
- Hans Thomsen, Knakkervej 46, 7620 Lemvig
- Råbjerg Vandværk Andelselskab, Knakkervej 45, 7620 Lemvig
- Vibeke Sloth og Vagn Ove Hansen, Knakkervej 44, 7620 Lemvig
- Niels Jørgen Ejskær Nielsen, Knakkervej 33, 7620 Lemvig
- Knud Erik Mathiasen, Hedebakken 11, 8800 Viborg (ejer af Knakkervej 35)
- Birthe Kjær Poulsen, Knakkervej 39, 7620 Lemvig

- Danmarks Naturfredningsforening, Lemvig: Jens Johan Brogaard, br@lemvig-gym.dk
- Danmarks Naturfredningsforening: dnlemvig-sager@dn.dk
- Det Økologiske Råd: husdyr@ecocouncil.dk.

Offentliggørelse

Miljøgodkendelsen offentliggøres ved annoncering i Lokalavisen i Lemvig den 15. maj 2013. Følgende har fået meddelelse om udarbejdelse af godkendelsen:

- I/S Over Råbjerg, v/ Holger Lundgaard Madsen og Steen Lundgaard Madsen, Mægbækvej 4, 7620 Lemvig
- Gunnar Pedersen, Knudsgårdvej 8, 7620 Lemvig
- Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Sundhedsstyrelsen, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg, midt@sst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dnlemvig-sager@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomiteé v/Jens Johan Brogaard, Torsvej 111, 7620 Lemvig, BR@lemviggygym.dk
- Dansk Ornitologisk Forening – Vestjylland, lemvig@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, natur@dof.dk

- Friluftsrådet, v. Allan Kjær Villesen, Højbovej 9, 7620 Lemvig, akv@tdcadsl.dk
- Friluftsrådet, Scandiagade 12, 2450 København SV, fr@friluftsradet.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd Reventlowsgade 14, 1651 København V, ae@aeraadet.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, att. Signe Normand, Aarhus University, Ny Munkegade 114, DK- 8000 Aarhus C, dbf.oestjylland@gmail.com
- Danmarks Sportsfiskerforbunds Miljøkoordinator, Erik Schou Nielsen, Rosensevej 18, 8240 Risskov, enie@aabc.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Dansk Fritidsfiskerforbund, Arne Rusbjerg, Engvej 42 7490 Aulum, te-amstr@gmail.com
- Aktive Fritidsfiskere i Danmark v. Leif Søndergård, Søvejen 6, 7860 Spøttrup, afid@aktivefritidsfiskere.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17,3, Postboks 2188, 1017 København K, fbr@fbr.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, hus-dyr@ecocouncil.dk

Denne afgørelse kan indbringes for domstolene indtil 6 måneder efter den dato, hvor afgørelsen bliver meddelt, jf. miljøbeskyttelseslovens § 101.

Miljøgodkendelsen er givet i henhold til Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1486 af 4. december 2009.

1.6. Klagevejledning

Afgørelsen er truffet i medfør af kapitel 3 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, nr. 1486 af 4. december 2009. Afgørelsen kan påklages til Miljøklagenævnet i henhold til Kapitel 7 i Husdyrloven af følgende;

- Ejeren af Houdamvej 26, 7620 Lemvig
- Embedslægeinstitutionen
- Enhver, der har en individuel interesse i sagens udfald.

En eventuel klage skal være skriftlig, stiles til Natur- og Miljøklagenævnet og sendes til Lemvig Kommune.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at klager indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr.

Klager modtager en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra Lemvig kommune. Klager skal benytte denne opkrævning ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for at efterkomme afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Klagen skal være Lemvig Kommune i hænde senest 4 uger efter, at godkendelsen er offentligt annonceret. Umiddelbart efter klagefristens udløb videresender kommunalbestyrelsen klagen til Natur- og Miljøklagenævnet ledsaget af det materiale, der er indgået i miljøgodkendelsens behandling.

Hvis afgørelsen påklages får ansøger besked. Klage over en tilladelse efter § 10 eller en godkendelse efter §§11, 12 eller 16 har ikke opsættende virkning med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet jf. § 81 i Husdyrloven. Det betyder, at hvis eventuelt byggeri påbegyndes og en sag påklages kan Natur- og Miljøklagenævnet sætte byggeriet i stå eller kræve nedrivning for ansøgers regning.

Klagefristen udløber onsdag den 12. juni 2013 ved kontortids ophør.

I forbindelse med behandlingen af sagen kan det være nødvendigt, at Lemvig Kommune indsamler, behandler og videregiver oplysninger, der er nødvendige for sagens behandling. Ifølge persondataloven har man blandt andet ret til at bede om indsigt i de oplysninger, der behandles, ret til at gøre indsigelser mod, at oplysningerne behandles, ret til at berigtige Lemvig Kommunes oplysninger samt ret til at klage over behandlingen til Datatilsynet. Forvaltningsloven og offentlighedsloven giver normalt også mulighed for at få indsigt i sagen. Lemvig Kommune sender og modtager breve, dokumenter og andre informationer fuldt elektronisk via e-post og websider. Adressen til Teknik & Miljø er: teknik@lemvig.dk

2. Generelle forhold

2.1. Beskrivelse af husdyrbruget

Steen Lundgaard Madsen og Holger Lundgaard Madsen driver husdyrbruget Over Råbjerg som interessentskab. Husdyrbruget er beliggende nordvest for Bonnet i et område med mange landbrug udenfor landskabelige interesseområder.

Over Råbjerg drives med en slagtesvineproduktion på 9.600 slagtesvin (30-98 kg), svarende til 227,35 dyreenheder (DE). Produktionen ønskes godkendt til produktion af 9.200 slagtesvin (33-108 kg), svarende til 258,29 DE.

Der indgår ikke etablering, ændring eller renovering af stald- og gødningsanlæg mv. i projektet.

Ansøgningen omfatter drift af 274,36 ha, hvortil der udover husdyrbrugets egen gødningsproduktion tilføres husdyrgødning svarende til 120 DE fra Steen Lundgaard Madsens svineproduktion på Houdamvej 20.

Lemvig Kommune vurderer, at ændring fra 9.600 slagtesvin (30-98 kg) til 9.200 slagtesvin (33-108 kg) er en godkendelsespligtig udvidelse af husdyrproduktionen jf. § 12 stk. 3 i Husdyrloven, da ændringen svarer til en udvidelse fra 227,35 DE til 258,29 DE. Nedgangen i antal producerede slagtesvin kan indebære forøget forurening på grund af de ændrede vægtgrænser, og er derfor omfattet af godkendelsespligt.

2.2. Meddelelsespligt - anlæg, arealer, ejerforhold

Udskiftning af udbringningsarealer skal anmeldes til kommunen. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan ske uden en ny godkendelse såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare, jf. § 15 i bekendtgørelsen om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

2.3. Gyldighed

Godkendelsen skal være taget i brug inden 2 år fra godkendelsens meddelelse.

Taget i brug kan f.eks. være, at byggeri er påbegyndt eller, at udvidelse af dyrehold er påbegyndt, hvis der ikke skal bygges. Udvidelsen skal normalt være færdiggjort, et år efter den er påbegyndt.

2.4. Retsbeskyttelse

Ifølge § 40 stk. 1 i husdyrloven må tilsynsmyndigheden ikke meddele påbud eller forbud efter § 39 før der er forløbet 8 år efter meddelelsen af en godkendelse.

Tilsynsmyndigheden skal dog tage godkendelsen op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud efter § 39, hvis

- der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,

- forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse,
- forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse,
- væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik skaber mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger,
- det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker, eller
- der er fremkommet nye oplysninger om sikkerhedsmæssige forhold på virksomheder, der er omfattet af regler fastsat i medfør af § 7 om risikobetonede processer m.v.

2.5. Revurdering af miljøgodkendelsen

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest 8 år efter at godkendelsen er meddelt.

Den 9. januar 2013 træder det nye IE-direktiv i kraft som erstatning for IPPC-direktivet. IE-direktivet foreskriver, at der skal foretages revurdering af husdyrbrug større end 210 DE slagtesvin senest 4 år efter, at de nyeste BAT-konklusioner, som indeholder BAT-niveauer, træder i kraft. Det forventes derfor, at den første revurdering af denne godkendelse skal gennemføres allerede i 2017.

Miljøteknisk beskrivelse

3. Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

3.1. Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv.

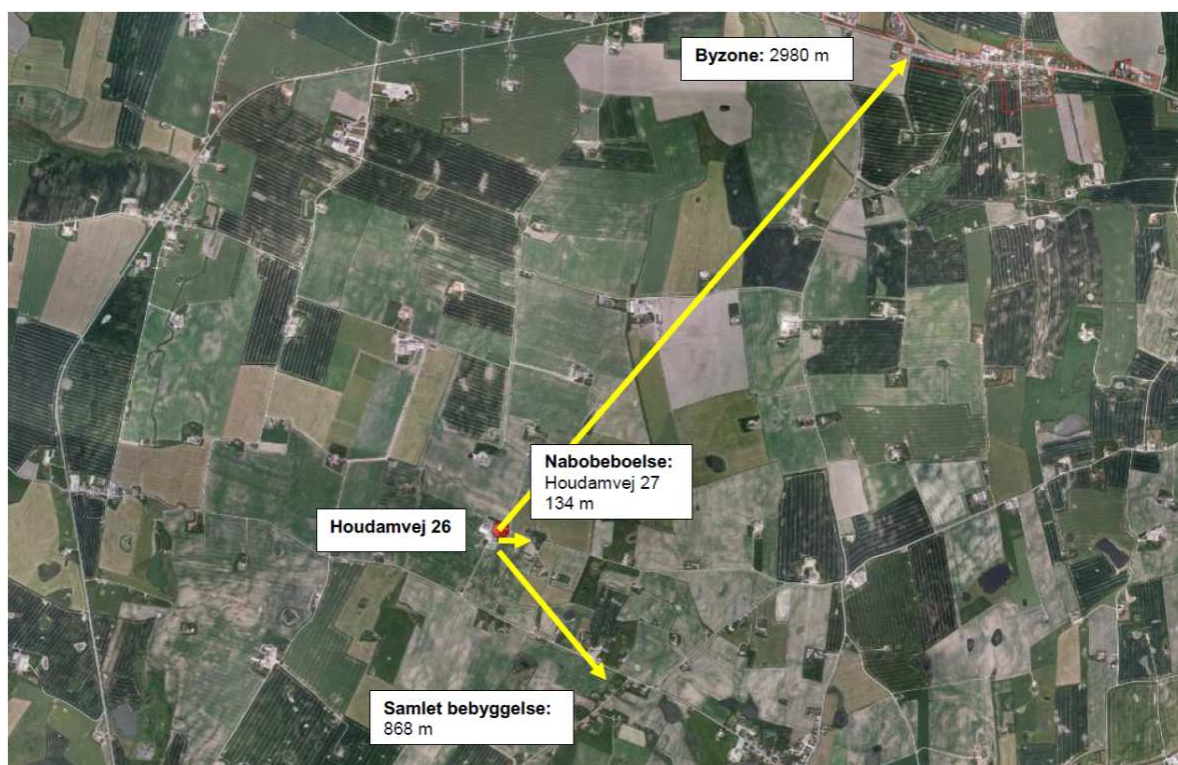
Projektet er ikke omfattet af husdyrlovens afstandskrav i § 8, da disse gælder for nyanlæg og eksisterende bygninger, der ændrer anvendelse til stald.

Projektet overholder afstandskravene i Husdyrlovens § 6, som omfatter 'forbudszoner', indenfor hvilke det bl.a. ikke er tilladt at udvide og ændre eksisterende husdyrbrug, der medfører forøget forurening.

Anlæggets placering i forhold til naboer, samlet bebyggelse, byzone m.m. fremgår af Tabel 1. Afstande er målt fra nærmeste stald.

Tabel 1: Generelle afstandskrav

Afstand til	Afstand målt (Ca.)	Afstandskrav jf. Husdyrlovens
Nabobeboelse	134 m	50 m
Samlet bebyggelse	868 m	50 m
Byzone	2.980 m	50 m

Figur 1: Afstand til byzone m.v.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Afstandskravet til nabobeboelse, samlet bebyggelse og byzone mm. efter husdyrlovens § 6 er jf. Tabel 1 overholdt.

Fortidsminder og Beskyttelseslinjer

Husdyrbrugets arealer ligger udenfor kystnærhedszonen, søbeskyttelseslinjer, skovbyggelinjer, klitfredninger og kirkebyggelinjer.

Der findes ikke beskyttede fortidsminder, sten- eller jorddiger ved husdyrbrugets anlæg.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Lemvig kommune vurderer, at det ansøgte ikke er i konflikt med fortidsminder, sten- og jorddiger, fredninger og beskyttelseslinjer.

3.2. Placering i landskabet

Det ansøgte projekt indeholder ikke ændringer, der medfører ændret påvirkning af landskabet, da der ikke opføres nye anlæg.

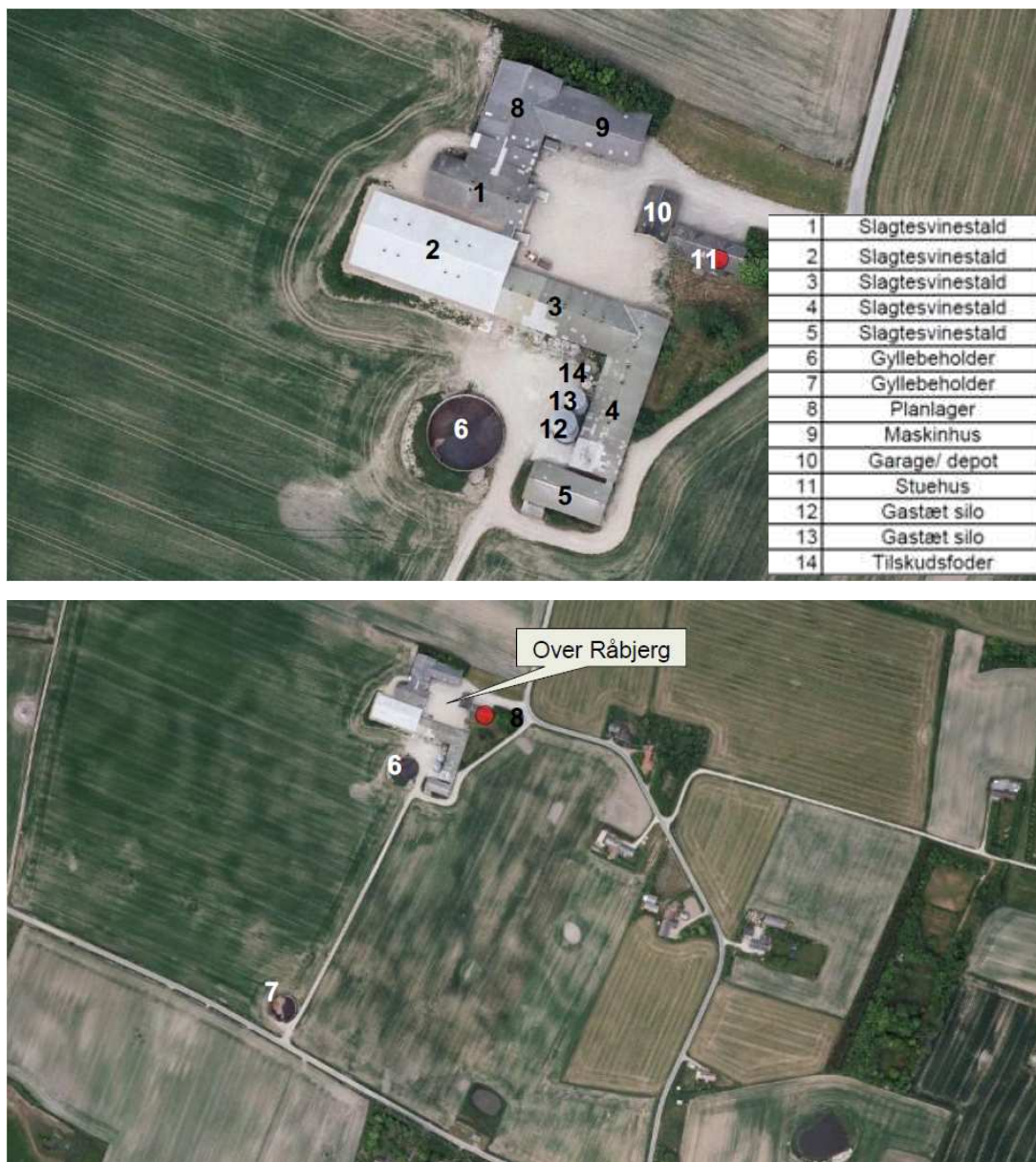
Kommunens bemærkninger og vurdering

Lemvig Kommune vurderer, at udvidelsen af husdyrholdet ikke vil medføre landskabelig påvirkning.

4. Husdyrhold, staldanlæg og drift

4.1. Husdyrhold og staldindretning

Ejendommen er på ca. 4.000 m² erhverveareal. Produktionsanlæg med angivelse af de enkelte bygningsafsnit fremgår af Figur 2.

Figur 2: Oversigt over bygninger og anvendelse

I nudrift omfatter slagtesvineproduktion 9.600 slagtesvin (30-98 kg), svarende til 227,35 dyreenheder (DE), som i ansøgt drift ønskes udvidet til produktion af 9.200 slagtesvin (33-108 kg), svarende til 258,29 DE.

Dyreholdets sammensætning før og efter udvidelsen fremgår af nedenstående Tabel 2.

Tabel 2: Tabel over nuværende og ansøgt dyrehold

	Nudrift			Ansøgt drift		
	Antal dyr	Antal DE	Vægt kg	Antal dyr	Antal DE	Vægt kg
<i>1.1.1. slagtesvinestald nr. 1</i>						
Slagtesvin, drænet gulv + spalter (33/67)	756	17,90	30-98	720	20,21	33-108
<i>1.1.2. slagtesvinestald nr. 2</i>						
Slagtesvin, drænet gulv + spalter (33/67)	3.628	85,92	30-98	3.480	97,70	33-108
<i>1.1.3. slagtesvinestald nr. 3</i>						
Slagtesvin, drænet gulv + spalter (33/67)	2.078	49,21	30-98	2.000	56,15	33-108
<i>1.1.4. slagtesvinestald nr. 4</i>						
Slagtesvin, drænet gulv + spalter (33/67)	1.928	45,66	30-98	1.840	51,66	33-108
<i>1.1.5. slagtesvinestald nr. 5</i>						
Slagtesvin, drænet gulv + spalter (33/67)	1.210	28,66	30-98	1.160	32,57	33-108
Sum		227,35			258,29	

Besætningen vil efter udvidelse bestå af årsproduktion af 9.200 slagtesvin i vægtintervallet 33-108 kg. I alt en produktion på 258,29 DE på husdyrbruget.

Staldsystemet er drænet gulv (33 %) og spalter (67 %) med gyllekanaler. Der er tale om eksisterende anlæg, som ikke er renoveringsmodent.

Der er etableret overbrusning i stalden. Overbrusningen virker som temperaturregulering for dyrene, og fordi der bruses med koldt vand vil rumtemperaturen samtidig falde. Overbrusningen kobles sammen med styringen af ventilation, ude- og indetemperatur samt evt. fugt på sektionsniveau. Herudover tilpasses varigheden på bruseperioderne i kombination med intervallerne mellem 2 bruseperioder nøje efter udetemperatur/-klima.

Bygninger

Slagtesvinestaldene er opført i rød tegl med grå eternit tagplader.

Alle stalde er med drænet gulv + spalter (33/67). I stald 1, 3, 4 og 5 forventes en restlevetid for gulvsystem og inventar på 10-15 år, og i stald 2 forventes 15-20 år.

Opbevaringsanlæg for flydende husdyrgødning består af 2 gyllebeholdere, bygning 6 og 7 jf. Figur 2.

Øvrige driftsbygninger skal fremover forsat anvendes til opbevaring af foder og lignende. Der ikke anlæg for vask af maskiner etc. på Houdamvej 26, da markdrift varetages fra Mægbækvej 4.

Drift og management

Husdyrbrugets ledelses- og kontrolrutiner med henblik på at styre miljøforholdene og de anvendte teknologier omfatter jf. ansøgningen:

Danish Crowns "Code of practice" er indført. Heri indgår afsnit om bortskaffelse af døde dyr, miljøbeskyttelse og etiske regler for svineproduktion.

På ansøgningstidspunktet er der ikke ansat fast personale i stalden. Ejere deltager selv i det daglige arbejde i stald og mark.

Driftsleder, ejere og medarbejdere har de nødvendige sprøjtecertifikater.

Ejere og ansatte deltager løbende i ERFA møder.

Der føres regnskab med vand- og energiforbrug via den årlige opgørelse fra forsyningsvæsnet.

Antallet af dyr optælles en gang årligt og indberettes til CHR-registeret.

Der udarbejdes gødningsregnskab på bedriften (med hjælp fra Planteavlskontoret), hvori der gøres rede for handels- og husdyrgødning.

Planer for håndtering af uheld og ulykker er beskrevet i "Beredskabsplanen".

Udstyr, der anvendes på ejendommen i produktionen, repareres og vedligeholdes efter behov.

Området omkring ejendommen rengøres efter behov.

Udbringning af gylle foregår ikke på søn- og helligdage.

Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Lemvig Kommune vurderer, at husdyrbruget jf. redegørelsen ovenfor lever op til BAT med hensyn til management, herunder ledelses- og kontrolrutiner for styring af miljøforholdene og de anvendte teknologier. Herunder har husdyrbruget udarbejdet beredskabsplan, som samler relevante oplysninger for husdyrbrugets ansatte om kontaktpersoner og handlepunkter i forbindelse med imødegåelse og begrænsning af uheld.

Ammoniakfordampningen og fosforudledningen fra husdyrbruget er vurderet i forhold til Miljøstyrelsens vejledende BAT-standardvilkår.

BAT-niveauet for ammoniak er beregnet til 3.972 kg N/år og BAT-niveauet for fosfor er beregnet til 5.295 kg P/år.

De faktiske niveauer er 3.967 kg N/år og 4.662 kg P/år.

Det søgte lever dermed op til Miljøstyrelsens vejledende BAT-emissionsgrænseværdier for ammoniak og fosfor.

4.2. Ventilation

Alle stalde er mekanisk ventileret. De respektive systemer, kapacitet og afkast fremgår af Tabel 3.

Tabel 3: Tabel over ventilationsanlæg

Stald	Ventilationssystem	Kapacitet pr ventilator (m ³ /time)	Højde på afkast (m)	Antal afkast
1	Undertryksventilation, indtag via vægventiler i facade	7.000	8	3 i og ved kip
2	Combi-diffus undertryksventilation, indtag under udhæng	10.000	7	8 midt på tagflader
3	Undertryksventilation, indtag via vægventiler i facade	7.000	7	6 i kip
4	Undertryksventilation, indtag via vægventiler i facade	7.000	7	6 i kip
5	Naturlig ventilation, indtag i væg og afkast i kip		5	Hævet rytterlys i hele bygningens længde

De mekaniske ventilationsanlæg i stald 1 – 4 er reguleret af automatisk styring, der bl.a. afhænger af udetemperatur og -klima.

Der anvendes frekvensregulerede ventilatorer i alle stalde. I forhold til traditionelle spjældregulerede ventilatorer bruger disse mindre energi. Forskellen er, at frekvensregulerede ventilatorer nedjusterer kapaciteten ved at bruge mindre strøm, hvor de spjældregulerede bruger den samme mængde strøm, uanset ventilationsbehov, men regulerer på spjældets åbning. I stald 1.1.2 Slagtesvinstald nr. 2 er der etableret MultiStep-anlæg, hvorved det er muligt at reducere energiforbruget – sammenlignet med et traditionelt undertrykssystem. MultiStep sikrer, at den enkelte ventilator hele tiden arbejder ved konstant hastighed uden at overbelastes, dette har ikke alene effekt på energiforbruget men også gavnlig indflydelse på støjgenerne fra ventilationen. Der er ingen mekaniske forbindelser til udsugningsenhederne, hvilket sikrer, at systemet ikke løbende skal justeres og er mere rengøringsvenligt.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Lemvig Kommune vurderer, at husdyrbruget har foretaget tilstrækkelige tiltag med henblik på reduktion af energiforbrug til ventilation – herunder jf. redegørelse ovenfor samt, at én stald er naturligt ventileret. Se endvidere vurdering af energiforbrug i afsnit 4.4 nedenfor.

4.3. Fodring

Til foderopbevaring/håndtering forefindes:

Gastæt kornsilo på 500 tons og 250 tons, bygning 12 og 13 jf. Figur 2.

Tilskudsfoder 40 tons, udendørs silo, bygning 14 jf. Figur 2.

Planlager 500 tons korn, bygning 8 jf. Figur 2.

Korngrav 10 tons i den sydlige del af staldbygning 4, jf. Figur 2, som er indrettet som foderlade med mølleri.

Tilskudsfoder indkøbes til produktionen. Byg og hvede avles så vidt muligt på egne arealer og vil dække 100 % af kornforbruget. Supplerende proteinkilder, mineraler og vitaminer med mere indkøbes. Der anvendes halm som rodemateriale i stierne samt til etablering af flydelag i de eksisterende gyllebeholdere. Forbruget af tilskudsfoder er 450 tons pr år, og uændret. Der opbevares halm til få dages brug.

Der anvendes enhedsblanding i form af vådfoder i staldene. Ved udvidelsen vil produktionen af slagtesvin falde, kun vægten på de leverede svin vil ændres. Foderanlæg, type og blanding vil være uændret, kun mængderne af foder, som forarbejdes, vil ændres. Der er således ikke planlagt introduktion af flerfaset fodring, som ville betyde investeringer på anslået kr. 80.000 – 100.000 til ekstra blandekar, pumpe, nye foderstreng samt recirkulering til tømning af én foderstreng inden udfodring af blanding nr. 2.

Foderkorrektio n, kvælstof

Med henblik på opnåelse af en ammoniakreducerende effekt svarende til en samlet ammoniakemission fra anlæg med anvendelse af bedste anvendelige teknikker er der i ansøgt drift foretaget en foderkorrektio n, hvor foderforbruget og foderets indhold af råprotein er reduceret i forhold til normen. Der udfodres 2,80 FE_{sv}/kg tilvækst med 151 g total råprotein pr. foderenhed. Herved falder især indholdet af N i urin, men også indholdet af organisk bundet N i fæces. Reduktionen i råprotein sænker pH i gylle, hvilket sammen med mindre ammonium-N i gylle medfører mindre ammoniakfordampning. Reduktionen i organisk bundet N fra fæces kan mindske risikoen for udvaskning af kvælstof, da den organisk bundne del af kvælstoffet kan mineraliseres udenfor vækstsæsonen.

Fosfor

Der anvendes på ansøgningstidspunktet 200 % fytasetilsætning i foderblandingen.

Standardtilsætningen svarer til 60 %. Denne besætning anvender en 200 % tilsætning. 60 % svarer til 300 FTU Natuphos/Phyzyme eller 500 FYT Ronozyme. Anvendes der 200 % tilsætning svarer dette til hhv. 1000 FTU eller 1500 FYT.

Ved tilsætning af enzymet fytase øges svinenes evne til at optage fosfor fra foderet, og der udskilles mindre fosfor i gyllen. Effekten af anvendelse af fytase kan ikke beregnes eksakt i ansøgningssystemets faciliteter og anvisninger.

Kommunens bemærkninger og vurdering

For at fastholde husdyrbrugets ammoniakreducerende tiltag med baggrund i krav til anvendelse af BAT, stilles der vilkår til foderforbrug og til foderets maksimale indhold af total råprotein pr. FE_{sv}.

Lemvig Kommune vurderer, at anvendelse af fytase er BAT inden for fodring af slagtesvin, og at tiltaget har en effekt på begrænsning af udvaskning af fosfor til henholdsvis Nissum Fjord og Nissum Bredning. Der stilles derfor vilkår om anvendelse af fytase.

Lemvig Kommune vurderer, at projektet med de nævnte og ved vilkår fastholdte forudsætninger for ansøgt drift lever op til BAT for fodring.

Kommunen vurderer videre, at opbevaring og håndtering af foder ikke medfører en væsentlig påvirkning af omgivelserne.

4.4. Energi- og vandforbrug

Herunder ses det forventede forbrug af henholdsvis energi og vand, samt de tiltag ansøger selv oplyser, der gøres for at minimere forbruget af energi.

Energiforbrug

Det anslåede forbrug energi fremgår af nedenstående tabel:

Tabel 4: Energiforbrug

	Nudrift	Ansøgt
Elforbrug	140.000 kWh	140.000 kWh
Diesel	3.000 l	3.000 l

Elektricitet anvendes til lys, male- og blandeanlæg, ventilation samt korntørring. Ejendommens årlige elforbrug til produktionen forventes uændret omkring 140.000 kWh.

Der anvendes i driften cirka 3.000 liter fyringsolie til varmekanoner.

Det årlige energiforbrug omfatter derudover brændstof til traktorer og andre motoriserede køretøjer. Der forventes ingen ændring i dette forbrug, idet selskabets jordtilliggende er uændret.

Energibesparende foranstaltninger

Jf. ovenfor anvendes frekvensregulerede ventilatorer i alle stalde, ligesom der i staldafsnit 1.1.2 Slagtesvinestald nr. 2 er etableret MultiStep-anlæg. Begge tiltag er reducerende på energiforbruget.

Der er monteret vinduer i vægge og ovenlys i tagflade for at mindske behovet for kunstigt lys i dagtimerne.

Lux-målere styrer lysniveauet i staldene, således tændes ekstra lys først i forbindelse med inspektion eller efter mørkets frembrud.

Alle snegle til intern transport og elevatorer monteres med sensor og automatisk stop, således ingen transportører kører tomme.

Ingen transportører kan startes før der er registreret råvarer i graven.

Vandforbruget for landbruget

Det anslåede forbrug vand fremgår af nedenstående tabel:

Tabel 5: Vandforbrug m³/år

	Nudrift	Ansøgt
Drikke- og vaskevand stalde	5.400	5.400
Bolig	170	170
I alt	5.570	5.570

Stald og stuehus forsynes med vand fra Råbjerg Vandværk.

Der forbruges cirka 5.400 m³ årligt til drikkevand og rengøring i svineproduktionen. Det årlige vandforbrug forventes ikke væsentlig ændret i forbindelse med omlægningen af produktionen (normtal). Hertil kommer husholdningens eget forbrug af vand på 170 m³.

Ejendommens arealer vandes ikke.

Vandbesparende foranstaltninger

Alle drikkepipler er placeret over foderkrybben således, at vandspild opsamles i foderkrybben og vandspild undgås. Lovpligtig overbrusning til slagtesvin er tids- og temperaturstyret.

Stalde iblødsættes før vask, hvilket nedsætter det efterfølgende vandforbrug til vask.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Det forventelige forbrug af energi beregnet ud fra normtal er ca. 155.400 kWh, det aktuelle energiforbrug ligger ca. 10 % under dette niveau.

Forbruget af vand ligger som forventet for den pågældende type husdyrbrug.

Lemvig Kommune vurderer, at husdyrbruget lever op til anvendelse af BAT med henblik på reduktion af vand- og energiforbrug. For at sikre stadig fokus på vandforbrug stilles vilkår om, at husdyrbrugets årlige vandforbrug skal registreres, og være tilgængeligt for myndigheden i forbindelse med tilsyn.

4.5. Spildevand herunder regnvand

Der er ikke processpildevand fra svineproduktionen.

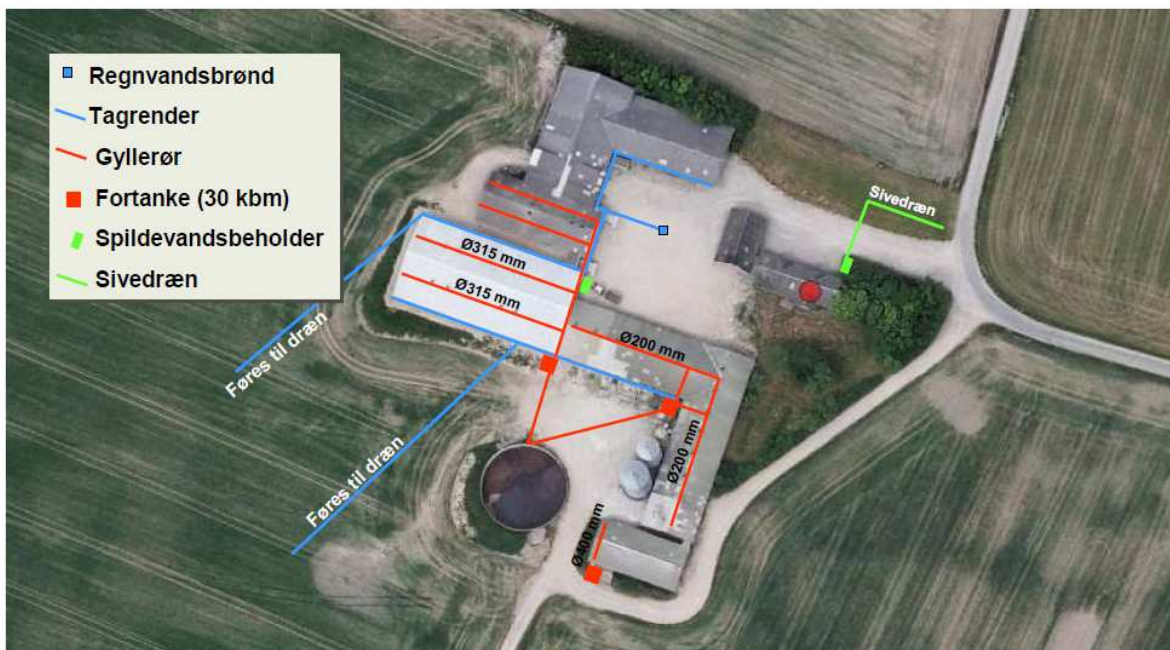
Anslået mængde vaskevand fra produktionen: 240 m³ (Normtal)

Anslået drikkevandsspild: 720 m³ (Normtal)

Der forefindes sanitære tilslutninger i forbindelse med produktionsanlægget.

Mængden af spildevand øges ikke efter udvidelsen. Overfladevand fra betonstøbte pladser ledes til dræn. Tagvand fra bygningerne føres til dræn i lukkede ledninger eller ud over jord.

Markdriften varetages fra Mægbækvej 4, hvor også vaskeplads til maskiner og transportvogne forefindes.

Figur 3: Afløbsforhold

Vaske- og rengøringsvand fra produktionen samt drikkevandsspild ledes til gyllebeholder, anslået mængde 960 m³ (Normtal). Spildevand fra sanitære tilslutninger i stalden føres til samlebrønd, mens sanitært spildevand fra stuehuset ledes til sivedræn.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Projektet medfører ikke nye anlæg for håndtering af spildevand, og det vurderes at spildevand fortsat opsamles forsvarligt, og at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet – vandmængder er indregnet i kapacitetsopgørelse for flydende husdyrgødning, se afsnit nedenfor.

4.6. Affald

Affald fra produktionen omfatter animalsk affald, herunder døde dyr og emballage. Olie- og kemikalieaffald findes ikke i forbindelse med denne produktion, eftersom der ikke er markdrift fra adressen Houdamvej 26.

Klinisk risikoaffald som kanyler, hætteglas etc. opbevares i brudsikker og typegodkendt beholder forrummet i bygning 2 jf. Figur 2, som afleveres til Marius Pedersen.

Husdyrbruget producerer ifølge ansøgningen affaldstyper og -mængder jf. Tabel 6.

Tabel 6: Affaldstyper, mængder og bortskaffelse

Affaldstype	ISAG / EAK-kode	Årlig mængde	Opbevaring	Bortskaffelses metode
Forbrændingseget	19.00	190 liter container, 14. dages tømning	Laden (10)	Kommunal affaldsordning
Ikke forbrændingseget	23.00	Ukendt mængde, opbevares i container	Laden (10)	Genbrugspladsen i Lemvig
Papir / pap	50.00	Der genereres en ukendt mængde af disse typer affald. Der vil dog være tale om meget små mængder affald fra en produktion af denne type	Affaldet samles og sorteres sammen med affald fra ejers andre ejendomme, i mærkede containere på Mægbackvej.	Genbrugspladsen i Lemvig
Glas	51.00			
Plast, herunder PVC	52.00			
Spildolie	13 02 xx*	Forekommer ikke, ingen markdrift fra husdyrbruget	-	-
Kanyler	18 02 01	Ukendt	Brudsikker og typegodkendt kanyleboks	Marius Pedersen, erhvervsaffaldsordning
Kemikalier	02 01 08 02 01 09	Ingen	-	-
Medicin (flasker)	20 01 18	Der medicineres alene på dyrlægens anvisning og der er ingen spild / rest af medikamenter.	På køl i forrummet, aflåst for uvedkommende	-
Døde dyr	02 01 02	Ca. 250 stk.	Indendørs opbevaring indtil afhentning	DAKA

* Flere koder forekommer, men ingen relevante i det konkrete tilfælde.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Husdyrbruget har en aftale om fast afhentning af erhvervsaffald, dette fastholdes ved vilkår. Det er oplyst, at der på ansøgningstidspunktet ikke genereres farligt affald herunder spraydåser, olie- og kemikalieaffald. For at sikre miljømæssig forsvarlig opbevaring af disse affaldsfraktioner ved evt. fremtidig opbe-

varing stilles der vilkår til dette. Der er endvidere stillet vilkår til opbevaring af klinisk risikoaffald.

Lemvig Kommune vurderer herefter, at affald opbevares og håndteres forsvarligt.

4.7. Råvarer og hjælpestoffer

Kemikalier

Staldene højtryksrenses uden tilsætning af sæbe, og desinficeres ikke efter rengøring.

Olie- og kemikalieaffald genereres ikke i driften fra denne adresse.

Pesticider og sprøjteudstyr

Forbruget af pesticider planlægges i samråd med planteavlskonsulent. I sæsonen ydes løbende rådgivning i relation til aktuelle skadedyr og sygdomme, og behandlingsforslag udarbejdes.

Påfyldning og rengøring af marksprøjten foregår i nudriften i marken eller alternativt på vaskepladsen beliggende på Mægbækvej, hvorfra husdyrbrugets markdrift håndteres.

Eventuel restbeholdning opbevares i dunke i aflåst kemikalierum på Mægbækvej og anvendes i den følgende vækstsæson.

Olietanke

Der er tre olietanke på ejendommen.

Tank 1: Nedgravet glasfibertank fra 1984 på 2.500 L. Placeret ved sydfacade af bygning 9.

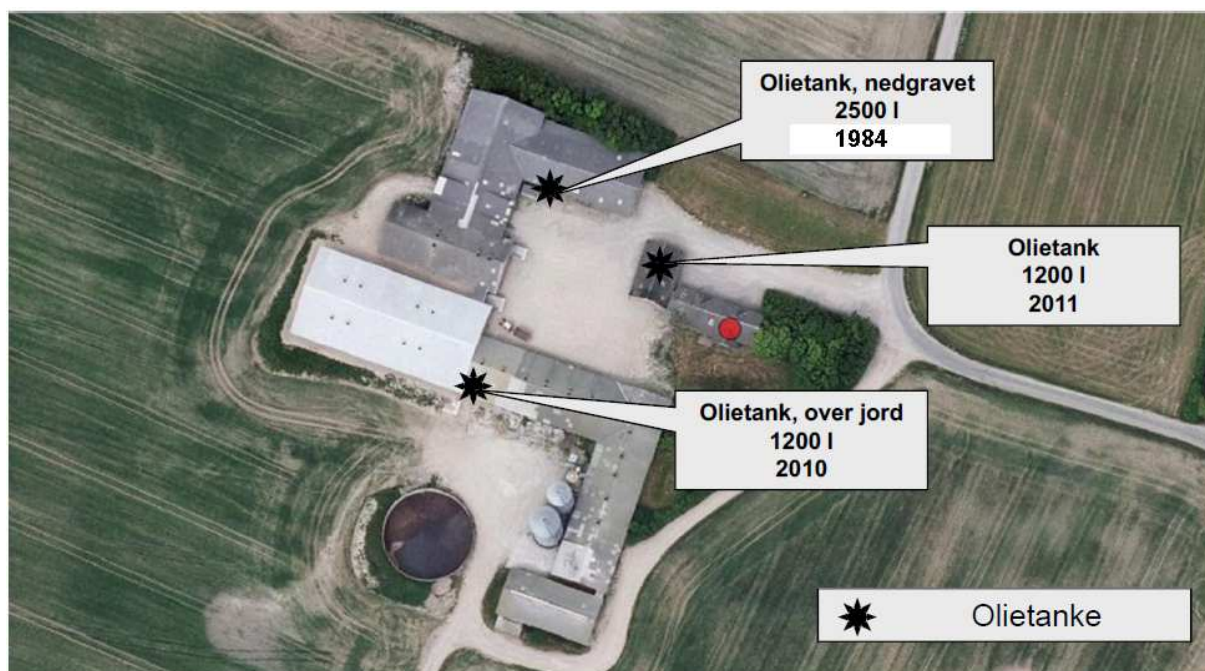
Tank 2: Overjordisk tank fra 2011 på 1.200 L. Placeret i bygning 10.

Tank 3: Overjordisk tank fra 2010 på 1.200 L. Placeret ved sydfacade af bygning 3.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Husdyrbrugets olietanke er omfattet af den til enhver tid gældende olietankbekendtgørelse, herunder sløjfningsterminerne i denne. Ved etablering af nye olietanke på ejendommen, skal Lemvig Kommune informeres om dette 4 uger inden etablering. Der er stillet vilkår om dette.

Det er Lemvig Kommunes vurdering, at råvarer og hjælpestoffer herefter opbevares og håndteres sikkert og korrekt.

Figur 4: Placering af olietanke

4.8. Driftsforstyrrelser eller uheld

Husdyrbruget har udarbejdet en beredskabsplan, der vedlagt ansøgningen som bilag 2. Beredskabsplanen beskriver, hvordan medarbejdere og ejer skal handle i tilfælde af en række kritiske situationer (brand, gylleudslip, strømsvigt etc.), der kan få konsekvenser for det eksterne miljø.

Beredskabsplanen opbevares tilgængeligt og er kendt af alle medarbejdere og personer, som færdes fast på ejendommen.

Gylleudslip

Gylleudslip vides at være en risikofaktor ved uheld med pumpeudstyret eller brist af selve beholderen. Al overpumpning af gylle sker til selvfyldende vogn med returløb til tanken, - således minimeres risikoen for overløb og spild ved tankning. Ingen af bedriftens tanke har fastmonterede pumper.

Pumpning af gylle fra gyllebeholder til gyllevogn foregår under overvågning.

Alle gyllebeholdere kontrolleres og godkendes hvert 10. år af uvildig kontrollant.

Ved uheld med gylletankene vil gyllen kunne opfanges på de nærliggende arealer. Ved utilsigtet udslip af gylle ved beholderen beliggende ved anlægget er der risiko for påvirkning af omgivelserne via dræn. Der er mulighed for stopning eller opsugning fra drænet ved brønd ført over terræn ved vejen syd for anlægget. Der er derudover ikke direkte hældning ned mod sø eller vandløb fra området, hvor gylletankene er placeret.

Olie og kemikalieudslip

Kan opstå ved uhensigtsmæssig placering af olietanke og kemikalier, hvor der er risiko for udløb på bar jord eller til vandløb/dræn. Der opbevares ikke kemikalier på dette husdyrbrug.

Uheld søges undgået ved, at olietanke drives i overensstemmelse med olietank-bekendtgørelsen og ved at den overjordiske tank er placeret på fast plan bund uden afløbsmulighed til omgivelserne.

Brand

Brand kan opstå som følge af fejl i elinstallationer med risiko for udslip af giftige stoffer under brand. Det søges undgået ved at vedligeholde el-udstyr og undgå adfærd, der kan beskadige ledninger og elektriske hjælpemidler.

Tiltag ved uheld

Hvor der opstår uheld med risiko for udslip af skadelige stoffer, kontaktes kommunens miljøberedskab. Hvor der er overhængende fare alarmeres alarmcentralen på telefon 112.

Udslip til omgivelserne søges begrænset ved egen indsats indtil hjælp når frem. F.eks. blokering af afløb til dræn og opdæmning mod udslip til vandmiljøet.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Lemvig Kommune vurderer, at ejendommen og de personer som arbejder på den, er tilstrækkeligt bekendte med procedurer til at kunne begrænse eventuelle uheld og ulykker og tilkalde hjælp i tilfælde af et uheld.

Lemvig Kommune har med denne miljøgodkendelse stillet vilkår om indretning og drift, så konsekvenser af eventuelle uheld eller driftsforstyrrelser forhindres eller begrænses. Herunder fastholdes anvendelse af selvfyldende vogn med returløb til tanken ved tømning af gyllebeholdere og der stilles vilkår til etablering af støbt påfyldningsplads ved eventuel etablering af fast pumpeudstyr.

Lemvig Kommune vurderer herefter, at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at modvirke forureninger forårsaget af drift, driftsforstyrrelser og uheld.

5. Gødningsproduktion og -håndtering

5.1. Gødningstyper og mængder

Mængderne af kvælstof og fosfor er beregnet i det digitale ansøgningsystem, skema 41227. På Houdamvej 26 produceres husdyrgødning svarende til 258,29 DE til udbringning på husdyrbrugets arealer. Arealerne tilføres endvidere svinegylle fra ansøgers andet ejede husdyrbrug (Houdamvej 20) svarende til 120,00 DE. Den samlede mængde husdyrgødning opgjort i DE og indhold af næringsstoffer, der udbringes på udbringingsarealerne, er angivet i Tabel 7.

Tabel 7: Årlig produktion af næringsstoffer

Gødningstype	Kg kvælstof	Kg fosfor	DE
Svinegylle, Houdamvej 26	23.390,46	4.661,82	258,29
Svinegylle, Houdamvej 20	12.000,00	2.440,00	120,00
I alt til rådighed	35.390,46	7.101,82	378,29

Kommunens bemærkninger og vurdering

Der ønskes udbragt 378,29 DE på 274,36 ha, hvilket svarer til 129 kg N/ha og 1,38 DE/ha og det generelle harmonikrav er overholdt.

5.2. Flydende husdyrgødning

Produktionen af gylle er 5.084 m³ pr. år, se Tabel 8.

Tabel 8: Årlig produktion af gylle

Dyretype og antal	DE	Norm m ³ /år	Produktion m ³
9.200 slagtesvin 33-108 kg	258,29	0,55	5.084

Der er i øjeblikket to gylletanke på henholdsvis 1.600 og 2.000 m³ på husdyrbruget, se Tabel 9. Tankene er opført i hhv. 1999 og 1992, og der er udført beholderkontrol i 2010 hhv. 2002. Beholderen fra 1992 skal beholderkontrolleres i 2012. Udover kapaciteten i tankene, er der en beregnet opbevaringskapacitet i kanaler på 750 m³.

Der er ikke fast pumpeanlæg på gyllebeholderne.

Tabel 9: Opbevaringskapacitet for gylle

Opbevaringsanlæg	Byggeår	Kapacitet (m ³)	Overdækning	Pumpe-System fra beholder til gyllevogn
Gyllebeholder (6)	1999	1.600	Flydelag	Selvfyldende vogn med returløb til tanken
Gyllebeholder (7)	1992	2.000	Flydelag	Selvfyldende vogn med returløb til tanken

Kanaler/fortanke		750	-	-
I alt		4.350		

Der er beregnet en opbevaringskapacitet på ca. 10 mdr.

Den modtagne mængde husdyrgødning fra Houdamvej 20 indregnes ikke i husdyrbrugets kapacitetsbehov, da denne gødning ikke overføres til opbevaring på Houdamvej 26.

Der er flydelag af halm på tankene, så lugt og ammoniak fordampning begrænses. Tilstand og vedligehold dokumenteres med logbog.

Beholderen kan modstå mekaniske, termiske samt kemiske påvirkninger. Beholderens bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring. Lageret tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse og tankene er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder, at tanken hvert 10. år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Gyllen omrøres kun i forbindelse med tømning eller overpumpning til vogn.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Lemvig Kommune stiller vilkår om, at der altid skal være opbevaringskapacitet til minimum 9 mdr.

Overdækning af gyllebeholdere kan være BAT, men ansøger har valgt andre teknologier til at opfylde Lemvig Kommunes krav vedr. ammoniakfordampning fra anlægget.

Lemvig Kommune vurderer, at husdyrbruget lever op til BAT vedr. opbevaring af husdyrgødning. Der stilles vilkår om støbt fast plads med afløb til gyllesystem, hvis der etableres fastmonteret pumpeanlæg ved gylletanke. Det skal endvidere sikres, at disse påfyldningspladser renholdes for spild.

Lemvig Kommune vurderer, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet, og at tanke og tømningmuligheder er indrettet på en måde, som giver tilstrækkelig beskyttelse mod større spild.

5.3. Fastgødning inkl. dybstrøelse

Der er ikke produktion af fast husdyrgødning inklusive dybstrøelse på husdyrbruget.

6. Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

Her vurderes om emissionen af ammoniak fra anlægget, vil være i en sådan mængde, at projektet tilfører eventuelle nærliggende naturområder næringsstoffer, så disse vil gro til i skov og græsser.

Ansøgningen er første gang modtaget hos Lemvig Kommune i 2010, hvorfor etableringer, udvidelser og ændringer af stalde og lagre er omfattet af et generelt ammoniakreduktionskrav på 25 %. Dette projekt omfatter imidlertid ikke ændringer eller udvidelser af anlæg, der er omfattet af reduktionskravet.

6.1. Ammoniak og natur

I husdyrgodkendelse.dk er der beregnet en samlet ammoniakemission på 3.967 kg N/år. Ved projektet reduceres den samlede emission med 508 kg N/år.

Denne afgørelse omfatter et projekt, som tidligere er godkendt af Lemvig Kommune og hjemvist til fornyet behandling af natur- og Miljøklagenævnet.

Projektet er oprindeligt ansøgt i 2010, og det er regelgrundlaget fra det oprindelige ansøgnings- og godkendelsestidspunktet, som er gældende ved vurderingen af ammoniakpåvirkning af naturområder.

De senere skærpelser af tilladt ammoniakdeposition og udpegning af ammoniakfølsomme naturområder i kategori 1, 2 og 3, skal således ikke inddrages i denne afgørelse. I stedet er det de tidligere bufferzoner I og II, og de heraf følgende afskæringskriterier, som danner grundlag for denne vurdering.

Bufferzone I ligger indenfor 300 meter fra kvælstoffølsom natur. Her må der ikke etableres anlæg.

I bufferzone II, som er mellem 300 og 1.000 meter fra kvælstoffølsom natur, er der krav til den merbelastning en produktion må medføre. Er der ikke andre husdyrproduktioner, må merbelastningen til naturområdet ikke overskride 0,7 kg N/ha pr. år. Er der to brug, må anlæggets merbelastning højst være 0,5 kg N og er der flere end 2 brug, må den højst være 0,3 kg N.

Nærmeste naturområde, der udløser en bufferzone, er et overdrev beliggende cirka 2 km nordvest for anlægget. Det er vist, at anlæggets samlede ammoniakdeposition falder med 508 kg N/år som følge af det søgte projekt.

En merdeposition på under 1 kg N/ha/år er ifølge Natur og Miljøklagenævnets afgørelse 132 - 00047 m. fl ikke tilstrækkeligt til at medføre tilstandsændringer på beskyttet natur:

Nævnet bemærker, at ved en merdeposition af ammoniak på mindre end 1 kg N/ha/år vil det ansøgte

efter den tilgængelige viden ikke medføre nogen tilstandsændring, uanset hvilken tilførsel der samlet set sker til området på ansøgningstidspunktet.

Indenfor 2.000 m fra anlægget findes 3 ferske enge, 27 moser og 98 søer beskyttet efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven. Se Figur 5 og

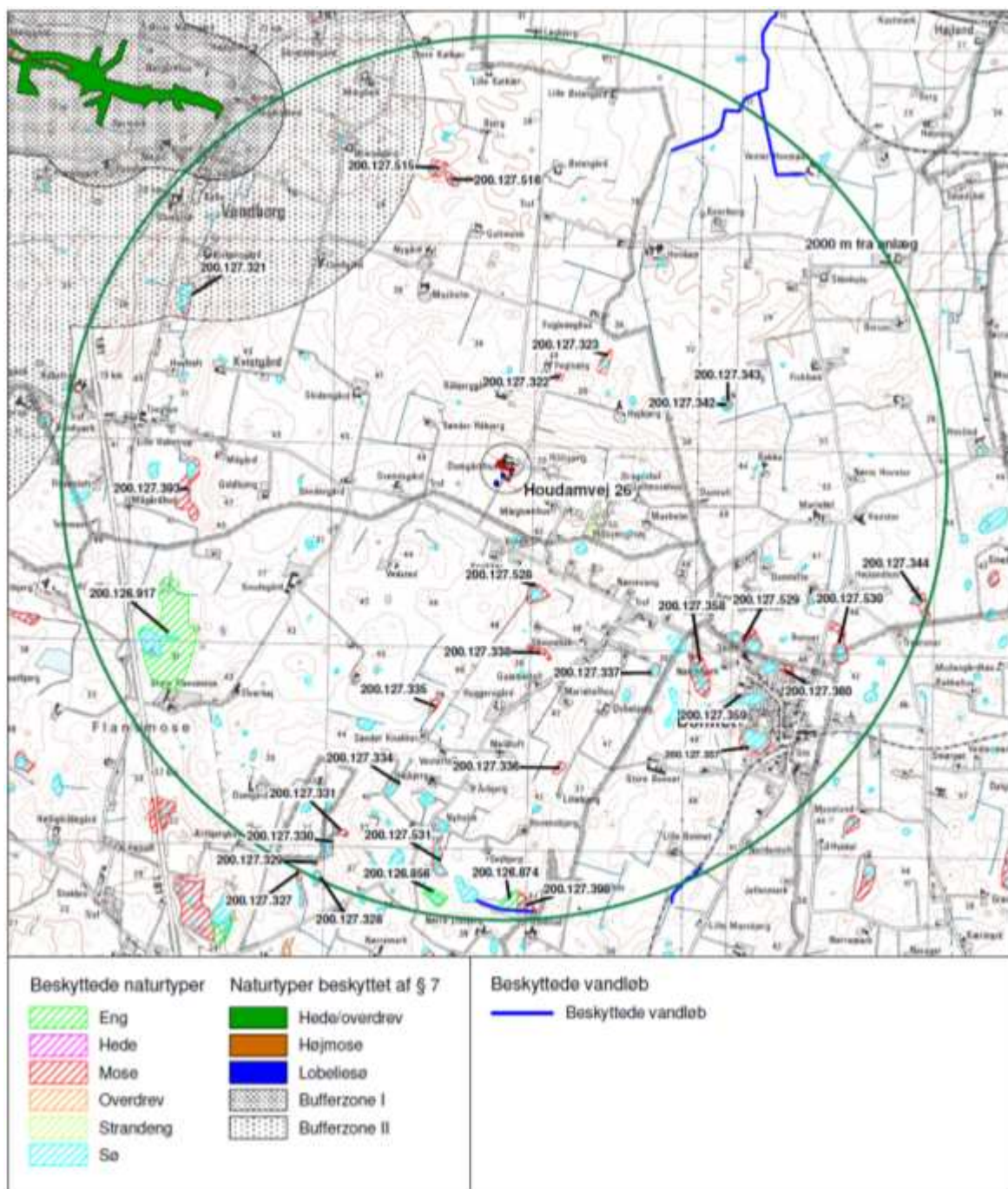
Tabel 10.

Tabel 10: Beskyttede ferske enge og moser indenfor 2.000 m fra anlægget.

ID-nr	Type	Afstand fra anlæg
200126856	Fersk eng	Ca. 1.820 m S
200126874	Fersk eng	Ca. 1.830 m S
200126917	Fersk eng	Ca. 1.460 m SV
200127342	Mose	Ca. 1.080 m NØ
200127343	Mose	Ca. 1.090 m NØ
200127357	Mose	Ca. 1.670 m SØ
200127358	Mose	Ca. 1.240 m SØ
200127359	Mose	Ca. 1.520 m SØ
200127360	Mose	Ca. 1.650 m SØ
200127344	Mose	Ca. 2.000 m Ø
200127321	Mose	Ca. 1.710 m NV
200127322	Mose	Ca. 480 m NNØ
200127323	Mose	Ca. 630 m NØ
200127327	Mose	Ca. 1.930 m S
200127328	Mose	Ca. 1.920 m S
200127329	Mose	Ca. 1.860 m S
200127330	Mose	Ca. 1.720 m S
200127331	Mose	Ca. 1.660 m S
200127334	Mose	Ca. 1.340 m S

Houdamvej 26 – miljøgodkendelse 2013

200127335	Mose	Ca. 890 m S
200127336	Mose	Ca. 1.250 m S
200127337	Mose	Ca. 1.120 m SØ
200127338	Mose	Ca. 660 m SØ
200127398	Mose	Ca. 1.840 m S
200127515	Mose	Ca. 1.440 m N
200127516	Mose	Ca. 1.370 m N
200127393	Mose	Ca. 1.470 m V
200127528	Mose	Ca. 520 m SØ
200127529	Mose	Ca. 1.340 m SØ
200127530	Mose	Ca. 1.810 m SØ
200127531	Mose	Ca. 1.610 m S

Figur 5: Beskyttet natur indenfor 2.000 m (cirkel-markering) fra anlægget

Den ferske eng med ID nr. 200126917 er en del af Store Flansmose, hvor der ved besigtigelse i 2004 bl.a. er registreret horse-tidsel, stor nælde, alm. kvik, hvid-kløver, kruset skræppe, skive-kamille, glat vejbred, tagrør og manna-sødgræs. Engen er en kulturing, der jævnfør luftfoto periodevis afgræsses med kvæg. Engen vurderes ikke at være kvælstoffølsom og har en tålegrænse på 15 – 25 kg N/ha/år.

De andre naturområder er ikke besigtiget, men ud fra luftfoto vurderes det, at ingen af naturområderne er ammoniakfølsomme. Ferske enge har en tålegrænse

på 15 – 25 kg N/ha/år og moser og kær har en tålegrænse på 15 – 25 kg N/ha/år.

Der er udført ammoniakdepositionsberegning til det nærmeste beskyttede naturområde, der er en mose (ID nr. 200127322) beliggende ca. 480 m nord nordøst for anlægget. Beregningen viser at der ikke kommer nogen merdeposition på mosen, og den samlede deposition er på 1,0 kg N/ha/år.

Der er 98 mindre søer omkring anlægget. Ingen af søerne er målsatte, og ingen af søerne er besigtiget. Ud fra luftfoto vurderes det, at de ikke er ammoniakfølsomme. Søerne vurderes at have en tålegrænse på 30 – 40 kg N/ha/år.

Baggrundsbelastningen for Lemvig Kommune var i 2008 på ca. 14 kg N/ha/år.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Lemvig Kommune vurderer, at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af BAT med hensyn til ammoniakemission fra stalde og lagre.

Da der ikke kommer nogen meremission fra anlægget ved udvidelsen, er afskæringskriterierne i den dagældende husdyrgodkendelsesbekendtgørelse overholdt.

Idet der ikke er nogen meremission fra anlægget ved udvidelsen, sammenholdt med Natur- og Miljøklagenævnets udtalelse om merdeposition, er det Lemvig Kommunes vurdering, at omkringliggende naturområder og søer ikke vil blive negativt påvirket.

6.2. Habitatvurdering

Kommunen skal vurdere på alle planer og projekter om, hvorvidt de kan skade de arealer og arter, der er beskyttede i Natura 2000 områder.

Natura 2000 områder og arter er udpegede på internationalt plan, og de forskellige EU-lande er ansvarlige for, at de ikke tager skade af den menneskelige aktivitet i landet.

Den Europæiske Union vedtog i 1992 et direktiv, som havde til hensigt at fremme beskyttelsen af de mest truede naturtyper, svampe-, plante- og dyrearter i Europa. I daglig tale kaldes det for "habitatdirektivet", og det pålægger de nationale regeringer at udpege områder, der indeholder truede eller sårbare arter og deres levesteder. Til direktivet findes et bilag, som nævner 230 dyrearter, 483 plantearter og 198 biotoper, der skal beskyttes.

Natura 2000 områderne består af habitatområder med særlig værdifulde naturtyper, dyre- og plantearter og af fuglebeskyttelsesområder med særlige fugle.

I bilag IV til Habitatdirektivet er listet en række dyrearter samt få plantearter, som skal beskyttes. Ligeledes er arternes yngle- og rasteområder beskyttet. Beskyttelsen gælder uanset hvor arterne forekommer, dvs. både indenfor og udenfor Natura 2000-områder.

Ved habitatvurderingen er det Miljøstyrelsens opfattelse, at der må ses både på merbelastningen (belastning hidrørende fra det søgte projekt) og totalbelastningen for at vurdere, om projektet vil påvirke området væsentligt. Yderligere er det i vurderingen nødvendigt at inddrage baggrundsbelastningen.

Screening

Natura 2000-område nr. 65, Nissum Fjord ligger cirka 9,8 km SSV for staldanlægget på Houdamvej 26.

Natura 2000-område nr. 224, Flynder Å og heder i Klosterhede Plantage ligger cirka 9,6 km sydøst for staldanlægget.

Natura 2000-område nr. 28, Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø ligger cirka 8,6 km nordøst for staldanlægget.

Fuglebeskyttelsesområde F 28 (Nissum Bredning) ligger cirka 6,3 km ØNØ for staldanlægget.

Fuglebeskyttelsesområde F 39 (Harboøre Tange, Plet Enge og Gjeller Sø), ligger cirka 6,9 km nord for staldanlægget.

De enkelte Natura 2000-områder er nærmere beskrevet i bilag

Der er mere end 10 km til øvrige Natura 2000 områder.

Den totale ammoniakdeposition som følge af projektet på Houdamvej 26 er beregnet til 0,0 kg N/ha/år i et punkt 2,2 km nordvest for staldanlægget, et område udpeget som kategori 2-natur, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Beregningen er foretaget i det digitale ansøgningssystem på husdyrgodkendelse.dk.

Afstandene til Natura 2000-områderne er væsentligt større, og det vurderes på den baggrund, at den totale ammoniakdeposition på Natura 2000-områderne ikke overstiger depositionen på dette kategori 2-område.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Anlægget på Houdamvej 26 bidrager ligesom øvrige landbrugsejendomme og anden forurenende aktivitet til baggrundsbelastningen med kvælstof i kommunen. Der kommer en samlet emission fra anlægget på 3.967 Kg N/år, en reduktion på 508 kg i forhold til nudriften.

På baggrund af afstanden til Natura 2000 områderne kan det med sikkerhed fastslås, at ammoniakfordampningen fra det søgte projekt ikke medfører risiko for en skadevirkning på Natura 2000 områder. Dette begrundes særligt med, at den totale ammoniakdeposition på Natura 2000 på baggrund af beregningen til et nærmere beliggende naturområde, må antages at være 0,0 kg N/år.

Det kan således konstateres, at projektet ikke har nævneværdig indflydelse på baggrundsbelastningen i Natura 2000 områder.

På baggrund af denne vurdering vil der derfor ikke blive lavet en videre konsekvensvurdering for projektets påvirkning på Natura 2000 området, hvad angår belastning med ammoniak.

6.2. Lugt

Beregningerne omkring lugtemission er foretaget af i det elektroniske ansøgningsskema på www.husdyrgodkendelse.dk. Beregningerne følger beskrivelserne i "Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde", udgivet af FMK i 2002 og Bilag 5 til Vejledning fra Skov og Naturstyrelsen: Tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (benævnt: Ny Bilag 5). Ansøgningssystemet anvender i det konkrete tilfælde den model, som giver den længste geneafstand, og som er angivet i nedenstående tabel:

Tabel 11: Beregnet geneafstand.

Områdetype	Beregningsmodel	Ukorrigeret geneafstand [m]	Målt afstand [m]	Genekriterie overholdt?
Byzone	Ny	699,47	3.000	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/ byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	Ny	532,59	900	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/ byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	Ny	*255,54	**180	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end eller lig med geneafstand i nudrift, og vægtet gennemsnitsafstand længere end 50 % af korrigeret geneafstand.

* Korrigeret geneafstand

** Vægtet gennemsnitsafstand

Ifølge den beregnede geneafstand i tabellen ovenfor, vil lugten fra husdyrbruget på Houdamvej 26 muligvis kunne være generende for beboere i beboelseshuse i landzone indenfor ca. 255,54 meter. Nærmeste enkelt bolig ligger ca. 150 meter øst for ejendommen (Houdamvej 27), den vægtede gennemsnitsafstand er i ansøgningsystemet beregnet til 180 m. Denne afstand er grundlag for vurdering i forhold til lugtbelastning.

Geneafstanden i nudrift er 256,26 m, dvs. geneafstand og lugtemission reduceres ved projektet og den vægtede gennemsnitsafstand (180 m) er længere end 50 % af korrigeret geneafstand ($0,5 \times 255,54 \text{ m} = 127,77 \text{ m}$).

Geneafstanden til samlet bebyggelse er ca. 533 meter. Nærmeste bolig i samlet bebyggelse er beliggende i område ved Huggersgårdvej, der ligger ca. 900 meter sydøst for anlægget.

Geneafstanden til byzone/sommerhusområde er på ca. 699 meter. Nærmeste byzone/sommerhusområde er Klinkby der ligger ca. 3 km nord for anlægget.

Lugt fra udbringning

Der anvendes nedfælder på sort jord mens der slangeudlægges i afgrøder. Med forudsætningerne som standardsædskifte S2 vil der mængdemæssigt være tale om ca. 50 % nedfældet og 50 % udlagt med slæbeslanger i afgrøder.

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. F.eks.:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage),

- udbringningsmetoder (f.eks. ikke tilladt at bruge bredspreder til gylle),
- gyllen nedfældes eller slangeudlægges afhængig af afgrøde. Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør).

Ingen udbringningsarealer er beliggende mindre end 200 m fra byzone, sommerhusområder eller områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål, hvor der af hensyn til begrænsning af lugtgener for omboende er generelle restriktioner med hensyn til udbringningstidspunkter.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Husdyrlovens beskyttelsesniveau til nærmeste beboelser indenfor de tre typer er overholdt. For at imødegå ekstraordinær lugtemission fra stalde, stilles der vilkår til jævnlig inspektion og rensning af staldventilatorer for at opretholde en høj hygiejnestandard og dermed minimering af lugtemission. Lemvig Kommune vurderer herefter, at lugt fra stalde ikke vil give væsentlige gener for naboerne.

I de to gyllebeholdere skal der være det lovpligtige intakte flydelag, der er effektivt til at begrænse lugt. Når gyllen skal omrøres og bringes ud, vil der altid være lugtgener. Det er kommunens vurdering, at ansøger med nedfældning og generel hensyntagen tager tilstrækkeligt hensyn til de naboer, der kunne blive mest generet af dette.

Det er kommunens vurdering, at lugt fra husdyrbruget ikke vil være til gene for naboerne. I tilfælde af, at der indkommer klager over lugtgener, og tilsynsmyndigheden skønner, at klagerne er velbegrundede, skal husdyrbruget for egen regning lade foretage lugtundersøgelser. Der er stillet vilkår herom.

Husdyrbruget har frivilligt valgt at nedfælde gyllen på sort jord, hvilket medfører en kraftig reduktion i ammoniakfordampningen fra udbringningen af gylle. Fra 2011 er dette lovkrav i græs og på sort jord uanset arealernes beliggenhed. I kornafgrøder vurderes det, at afgrødetabet kan være betydeligt i forhold til den miljømæssige og økonomiske gevinst, hvilket medfører, at Lemvig Kommune ikke anser nedfældning i alle afgrøder som BAT.

Lemvig Kommune vurderer, at husdyrbruget lever op til BAT vedrørende udbringningsteknologi i forhold til lugtgener for omkringboende.

6.3. Fluer og skadedyr

Der holdes orden og ryddeligt omkring ejendommen, så skadedyr ikke tiltrækkes af foderrester eller andet affald.

Fluegener

Fluer på ejendommen bekæmpes primært ved at holde en god hygiejne i stalde og der udsættes rovfluer. Produktionen kører i holddrift, hvor der er god tid til vask og udtørring inden indsættelse af nye dyr. Desuden har de mange daglige

overbrusninger af gødearealet negativ indflydelse på fluernes levevilkår og formeringsevne.

Rottebekæmpelse

Der er udlagt rottegift i kasser omkring alle ejendommens bygninger, der er indgået aftale med autoriseret bekæmpelsesfirma herom. Det tilsigtes at holde ejendommen ryddelig og fri for foderspild så tiltrækningen af og levevilkårene for rotter mindskes.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Lemvig kommune vurderer, at skadedyr ikke vil være til gene for omgivelserne, og der stilles ikke yderligere vilkår.

6.4. Transport

Transporter forekommer i forbindelse med levering og afhentning af dyr, levering af råvarer til foderfremstilling, udbringning af gylle/gødning, indtransport af eget korn og lignende.

Antallet af transporter forøges ikke væsentligt i forhold til nudrift, idet ansøgt produktion primært består af en ændring af vægtintervallet på de producerede grise, se Tabel 12. Af samtlige transporter til og fra ejendommen er der kun ganske små ændringer i antallet af kørsler på offentlig vej.

Lastbiltrafikken til ejendommen foregår ad Houdamvej. Kørsel med gylle til udbringningsarealerne omkring ejendommen foregår ad Houdamvej, Knakkervej og Knudsgårdvej, der alle er offentlige veje. Transporten af gylle finder sted i forbindelse med udbringningen på markerne i begyndelsen af april, og varer ca. en måned.

Der er ingen transport af gylle til eksterne lagertanke. Ekstra lagerkapacitet forefindes på Knudsgårdvej 8, 1.500 m³. Dette lager er ikke indregnet i kapacitetsopgørelsen, men anvendes alene i år med store nedbørsmængder som ekstra buffer.

Der udvises hensynsfuld kørsel til og fra ejendommen og transporterne foregår indenfor dagtimerne.

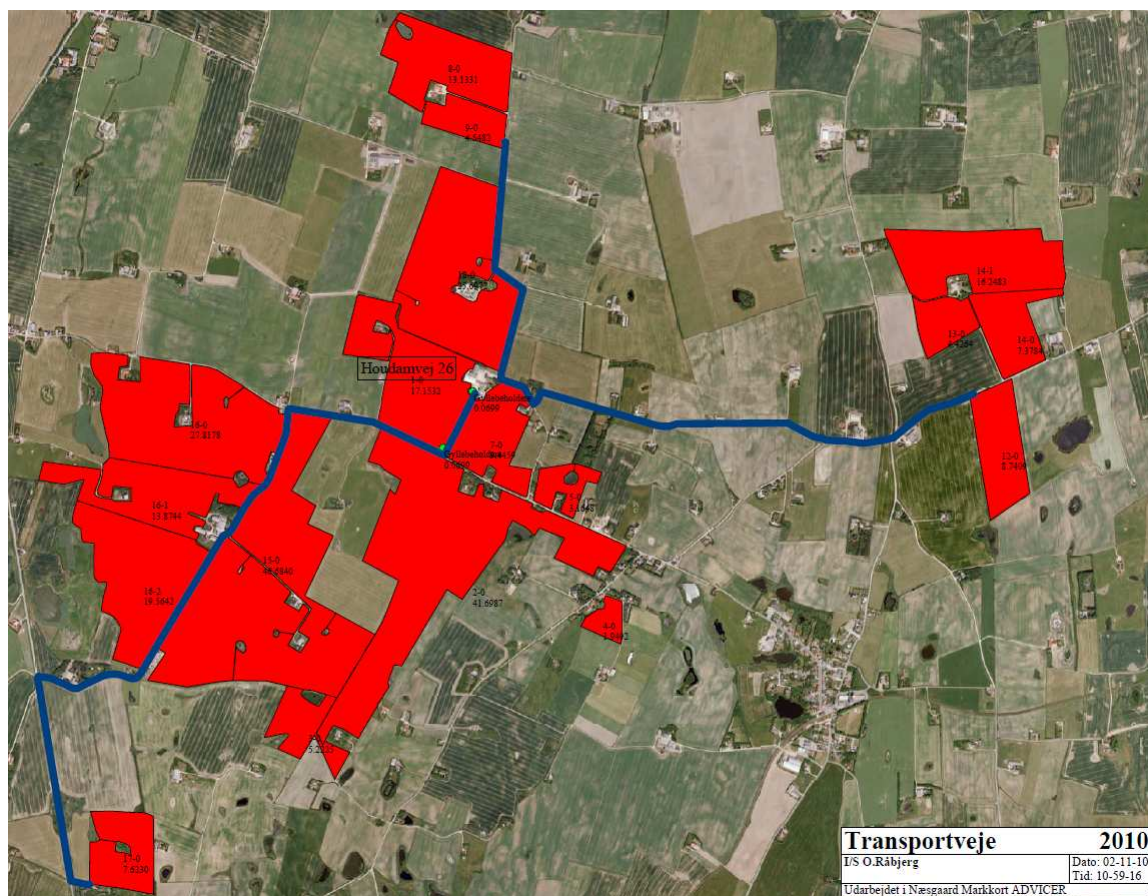
Transportveje for transport af gylle til udbringningsarealer fremgår af Figur 6.

De drevne arealer ligger indenfor en max. kørselsafstand på ca. 3,5 km. Ca. 1/3 af arealerne er placeret i nær tilknytning til ejendommens staldanlæg.

Tabel 12: Transporter til og fra ejendommen

Transportemne	Nudrift	Ansøgt
Smågrise til anlægget (traktor)	66	64
Slagtedy fra anlægget (lastbil)	48	45
Døde dyr (lastbil)	52	52
Eget korn (traktor, 18 ton)	78	78
Tilskudsfoder (lastbil, 30 ton)	15	15

Gylle (traktor, 20 ton)	250	250
I alt	509	504

Figur 6: Transportveje til udbringningsarealerne

Kommunens bemærkninger og vurdering

Det er kommunens vurdering, at der er valgt de mest hensigtsmæssige transportveje for produkter til og fra husdyrbruget.

Kommunen vurderer, at de anførte transportveje for gylle til markerne medfører forholdsvis få gener for områdets beboere, idet der f.eks. ikke køres gennem større landsbyer eller byzone.

6.5. Støj

Omkring landbrugets driftsbygninger afgiver følgende installationer støj, som kan genere omgivelserne:

Tabel 13: Primære støjkloder

Støjkilde	Perioder
Mekaniske ventilationsanlægs motorer:	Døgnet rundt, dog lavest i aften- og nattetimer
Korn tørreanlæg:	Høstperioden

Korn- og fodertransportsystemer:	Hovedsagelig dagtimer
Højtryksrensere og kompressorer	Hovedsagelig dagtimer
Husdyrs lydavgivelse:	Hovedsagelig dagtimer

Støj kan forekomme fra korntørring, ventilationsanlæg, af- og pålæsning af grise, forarbejdning og indtransport af foder, kørsel med landbrugsmaskiner og øvrige transport til og fra ejendommen.

Ved så- og høsttid vil aktivitetsniveauet mht. transporter og forekomsten af støj og støj følgelig være højere end den øvrige del af året. Til daglig vil der være begrænset støj fra ventilationsanlæg, foderanlæg, motoriserede køretøjer og transporter.

Transporter til og fra ejendommen vil primært foregå i dagtimer, mens ventilationsstøj må forventes hele døgnet, dog vil ventilationsanlægget generelt køre mindre i aften- og nattetimer grundet lavere udendørstemperatur.

Da vinduer og døre normalvis er lukkede i svinebesætninger, vurderes støjni-veauet fra dyrene i stalden at være meget lavt.

MultiStep sikrer, at den enkelte ventilator hele tiden arbejder ved konstant hastighed uden at overbelastes, dette har ikke alene effekt på energiforbruget men også gavnlig indflydelse på støjgenerne fra ventilationen.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er, eller forventes at blive et problem for de omkringboende. I Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om "ekstern støj fra virksomheder" anføres ingen grænseværdier for støjbelastningen fra virksomheder ved boliger i det åbne land. Dog anføres, at man som udgangspunkt ved fastsættelse af støjgrænser ved nærmest liggende boliger bør anvende de grænseværdier, der gælder for områder med blandet bolig- og erhvervsbebyggelse. Disse værdier fastsættes som vilkår i miljøgodkendelsen.

For at sikre mulighed for indgreb stilles vilkår om, at Lemvig Kommune kan stille krav om, at beregning / måling af Husdyrbrugets støjbelastning i omgivelserne udføres på Husdyrbrugets bekostning.

6.6. Støv

Der anvendes vådfoder i stalden. I forbindelse med råvareleverancer og fremstilling af foder kan der opstå støvgener. Støvpartiklerne vil, grundet deres størrelse, være koncentreret i og omkring ejendommens foderlade og blanderum.

Ved udvidelsen vil produktionen af antal slagtesvin falde, og vægtgrænserne vil ændres. Foderanlæg, type og blanding vil være uændret, mens mængderne af foder, som forarbejdes, vil ændres.

Støvgener i forbindelse med transporter på grusvej forventes ikke ændret i forhold til den nuværende drift, idet antallet af transporter ikke påvirkes af den ansøgte ændring.

Støvgener i forbindelse med opbevaring og tørring af korn på ejendommen, vil ligeledes være koncentreret til området omkring lageret. Ansøger angiver, at

støvpartiklernes størrelse og vægt taget i betragtning vil det være usandsynligt, at støv fra denne arbejdsfunktion skulle give anledning til gener i husdyrbrugets omgivelser.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Med hensyn til støvbelastning fra husdyrbruget forventes ikke væsentlige gener, og det vurderes, at der ikke er behov for at regulere aktiviteterne med hensyn til begrænsning af støvfrembringelse. Dog henvises der til god landmandspraksis, at al transport til og fra bedriften, for at begrænse støvgener, skal foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

6.7. Lys

Produktionen foregår i lukkede stalde, og der er som følge heraf begrænsede gener fra lys. Lux-måler styrer lysniveauet i staldene, således tændes ekstra lys først i forbindelse med inspektion eller efter mørkets frembrud.

I vintermånederne er lyset i staldene tændt i 8 timer.

Ejendommen har belysning på befæstede arealer og pladser som primært anvendes i årets mørke måneder. Der er lys på alle ind/udleveringsramper.

Der er ikke sensor på udendørsbelysningen, denne tændes og slukkes manuelt.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Med baggrund i husdyrbrugets lokalisering vurderer Lemvig Kommune, at belysningen ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for omkringboende eller væsentlige indvirkninger i forhold til landskabelige hensyn.

7. Påvirkning fra arealerne

7.1. Arealoversigt

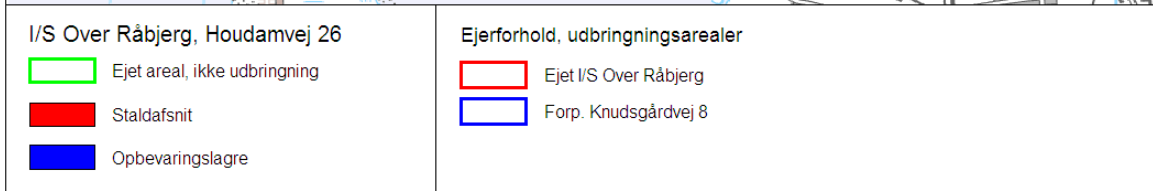
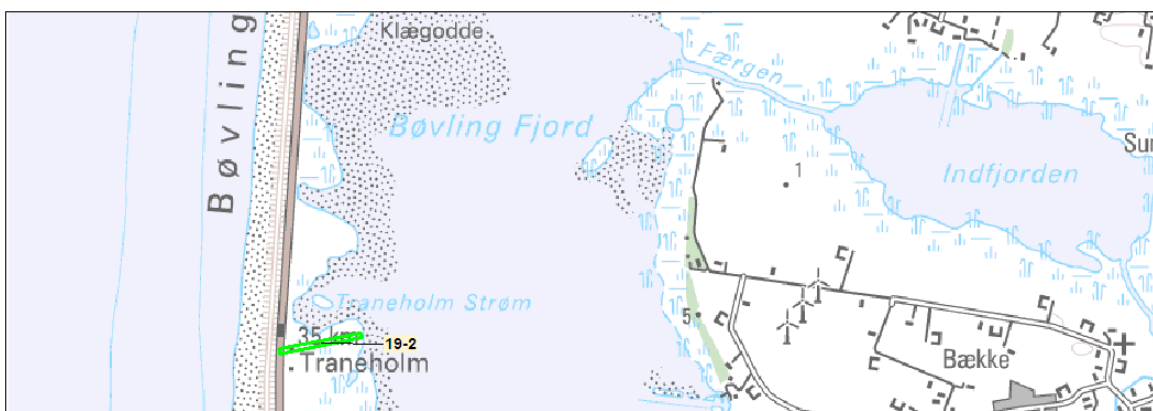
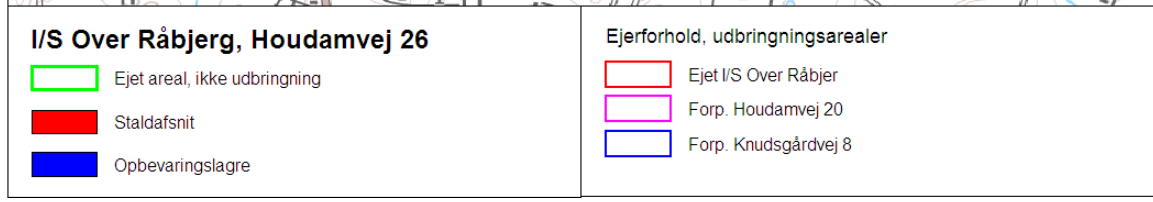
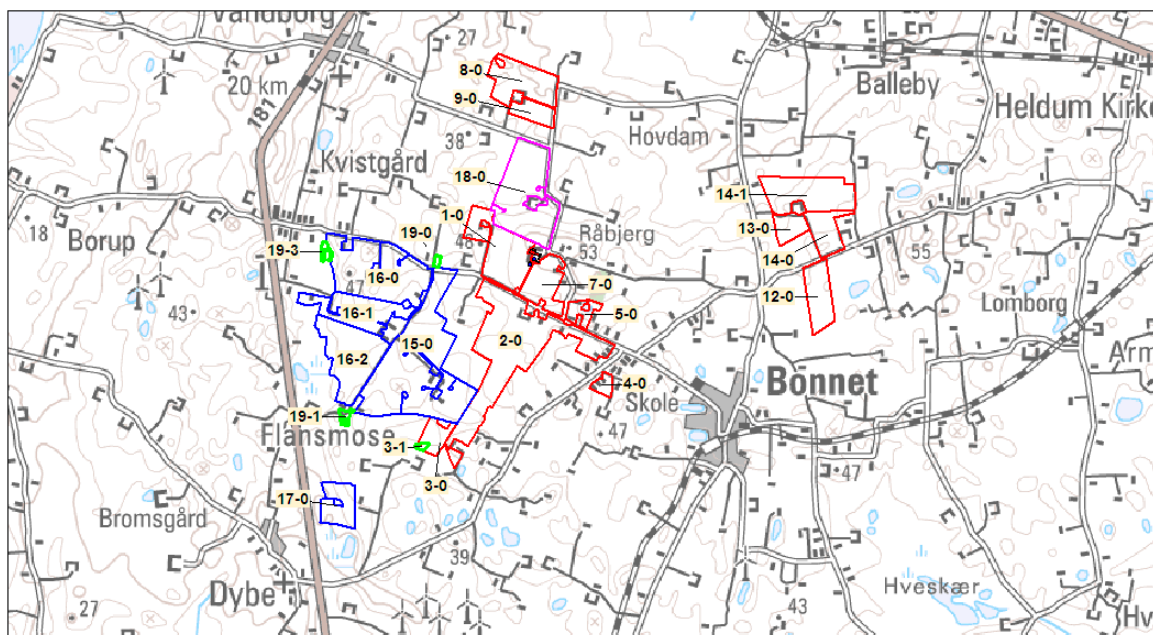
Ifølge Husdyrloven skal en godkendelse af et husdyrbrug også omfatte en godkendelse af bedriftens arealer – dvs. samtlige ejede og forpagtede arealer, som drives under samme CVR-nr. Ejerforholdene for de tilknyttede udbringningsarealer fremgår af Tabel 14.

Der er ingen gylleaftaler med afsætning af husdyrgødning.

Tabel 14: Ejerforhold for udbringningsarealer

	Udbringningsareal (ha)	Matrikelnr. og ejerlav	Marknumre
Ejede arealer:			
Houdamvej 26	133,11	20c, 30c Præstegården, Vandborg 1a, 5ag Den østlige Del, Dybe 6n, 6o Præstegården, Hove	1-0, 2-0, 3-0, 4-0, 5-0, 7-0, 8-0, 9-0, 12-0, 13-0, 14-0, 14-1
Forpagtede arealer:			
Gunnar Pedersen, Knudsgårdvej 8	111,55	1a Knudsgård, Dybe 8e Den østlige Del, Dybe 27a, 26o, Præstegården, Vandborg 11b, 11c Den vestlige Del, Dybe	15-0, 16-0, 16-1, 16-2, 17-0
Steen Lundgaard Madsen, Houdamvej 20	25,70	24, 25a, 3b Præstegården, Vandborg	18-0
I alt (ha)	274,36		

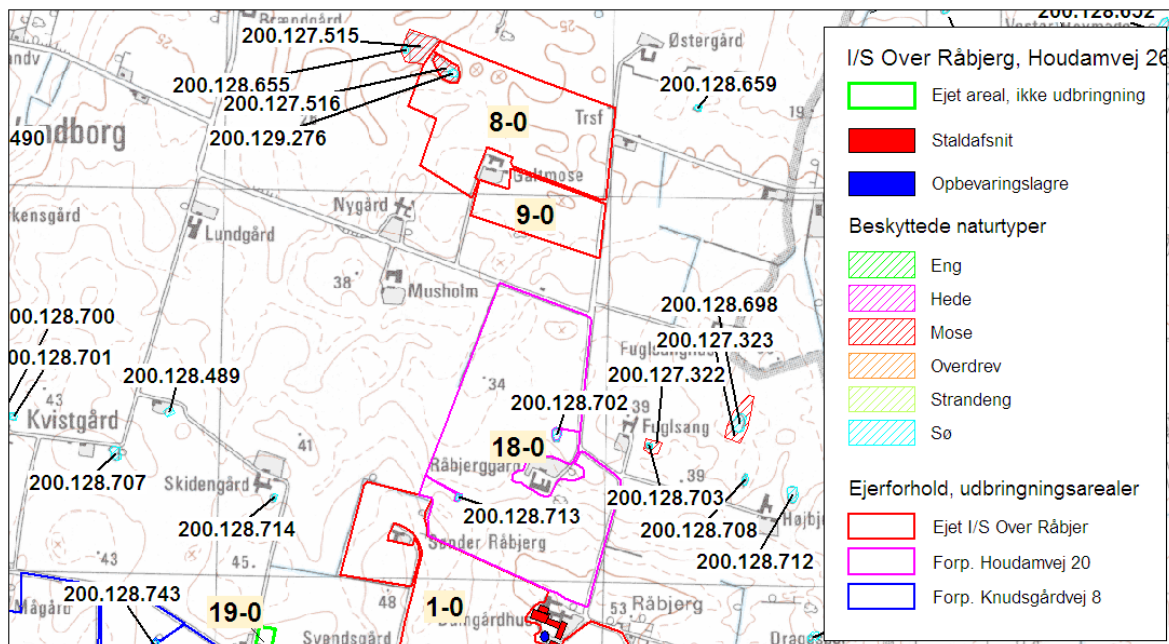
Kort over udbringingsarealerne kan ses herunder:

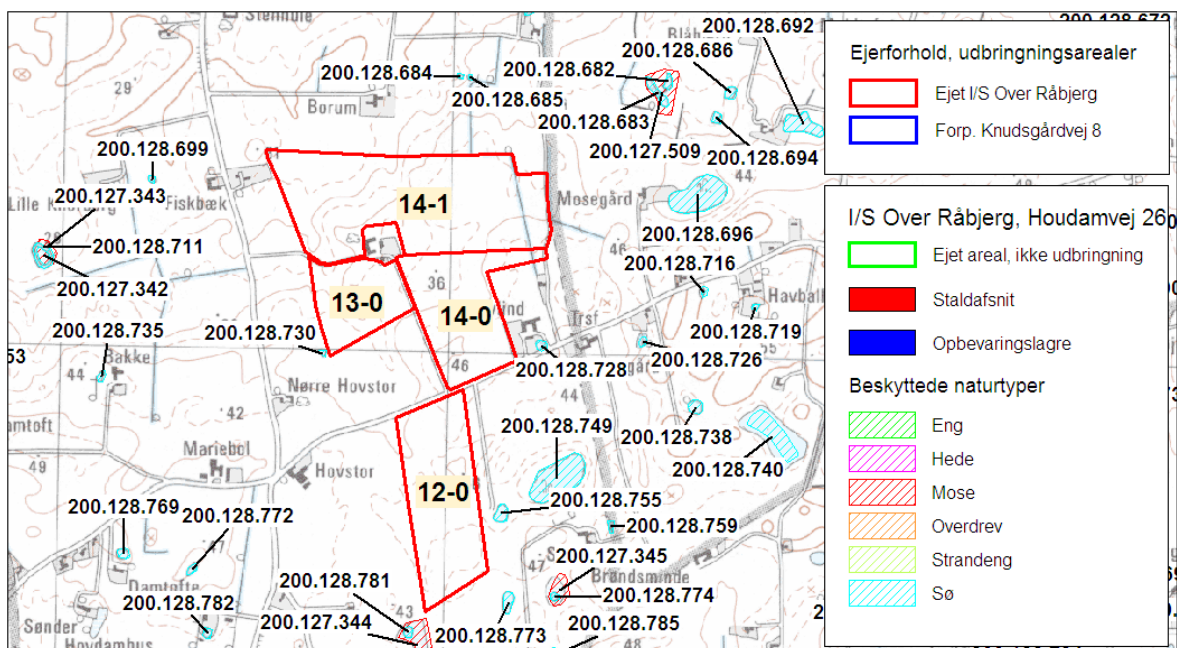
Figur 7: Oversigt over samtlige arealer

Miljøvurderingen er foretaget for arealer, som anvendes til udbringning af husdyrgødning. Der er arealer under husdyrbruget, som ikke er i drift som udbringningsareal.

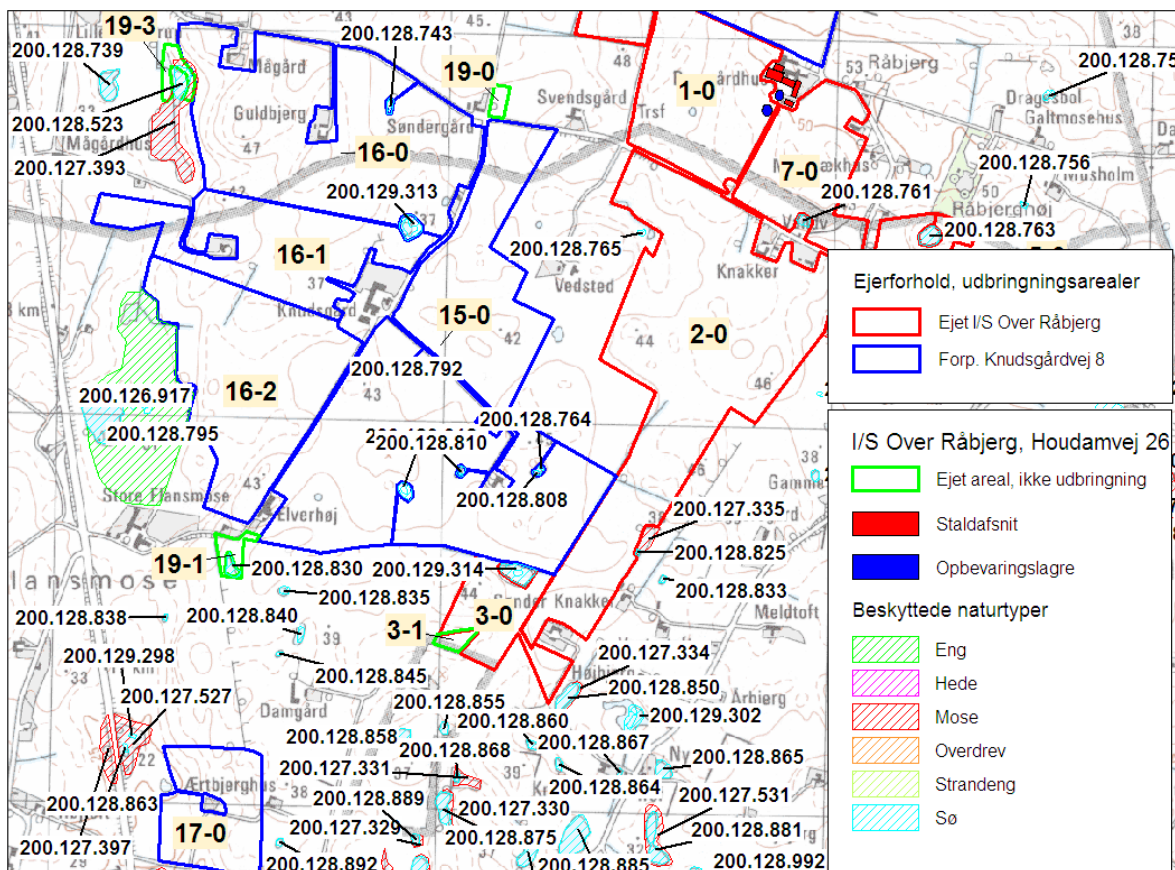
På Figur 8 - Figur 12 ses kort over alle arealer angivet med marknumre og § 3-beskyttede arealer.

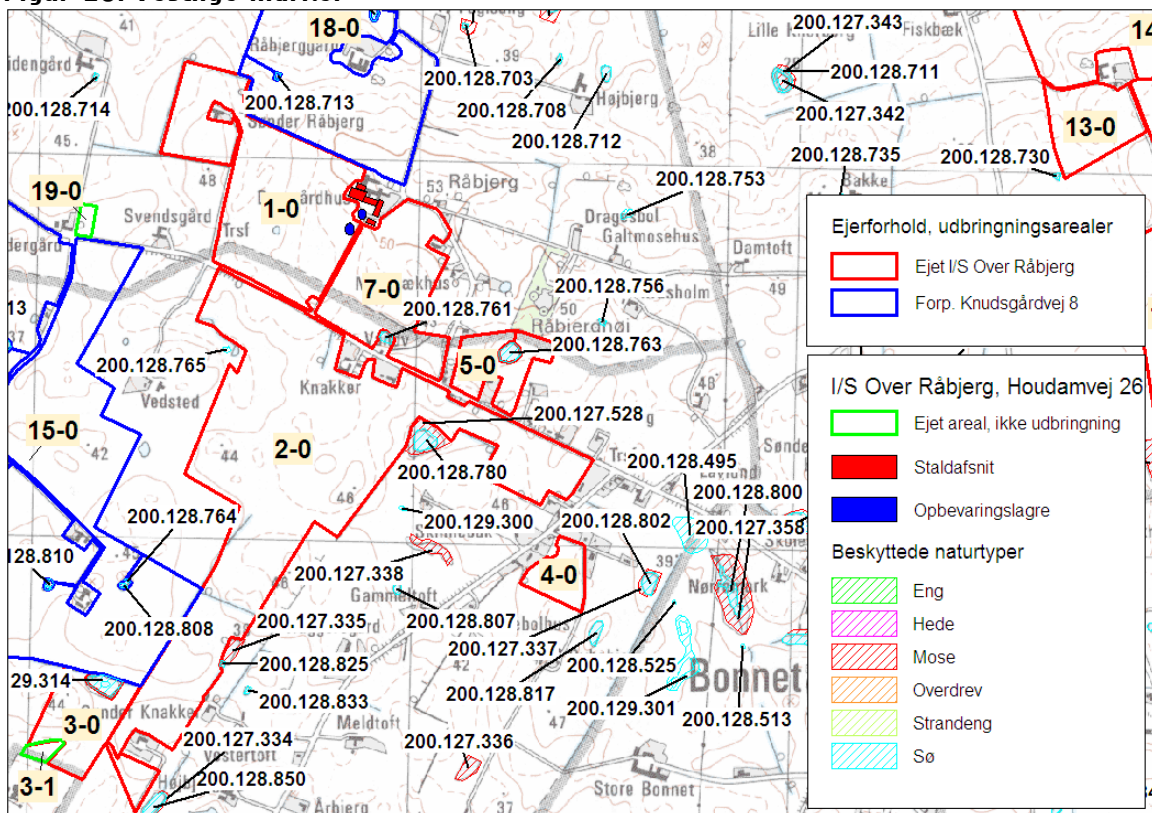
Figur 8: Nordlige marker

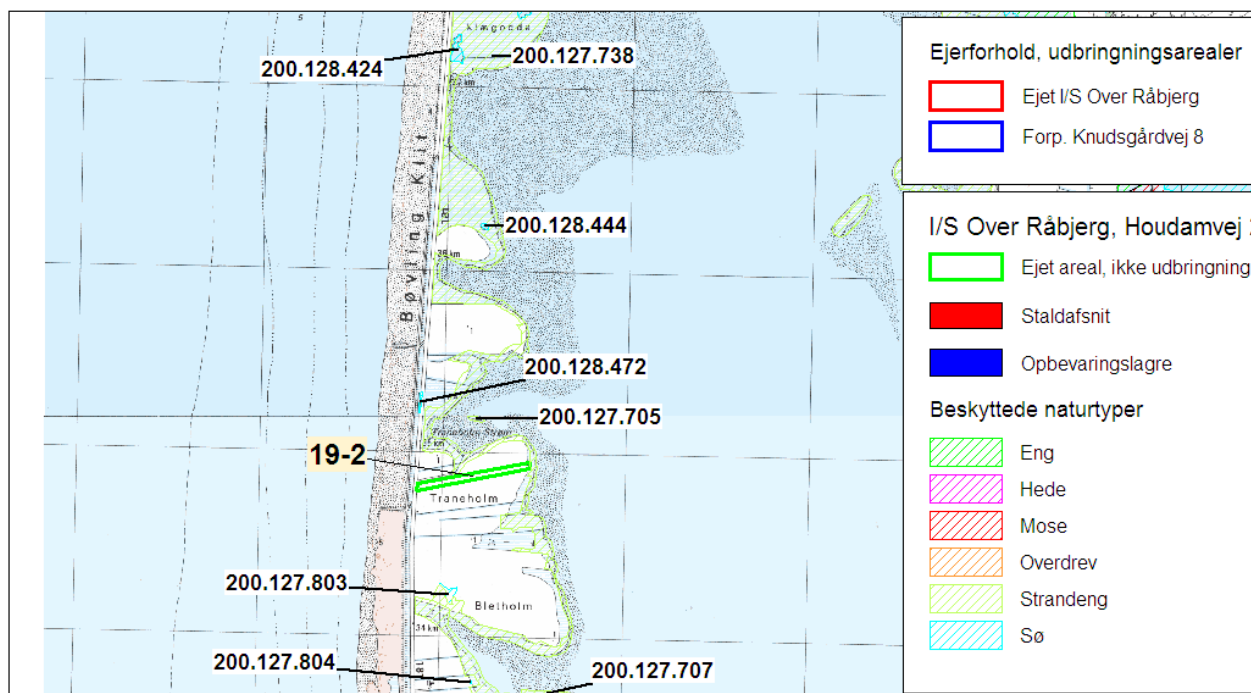
Figur 9: Østlige marker

Figur 10: Vestlige marker

Figur 11: Marker ved anlægget

Figur 12: Mark ved Nissum Fjord

7.2. Udbringningsarealerne

Der er et samlet udbringningsareal (ejede og forpagtede arealer) til husdyrbruget på 274,36 ha. Tabel 15 viser, hvordan bedriftens arealer er sammensat og hvor mange hektar, der ligger i udpegede og følsomme områder.

Tabel 15: Oversigt over udbringningsarealerne

Navn	Ha	Drænet	Jordbunds type	Sædskifte	N-Kl. 0	N-Kl. 3	Grund vand	P-Kl. 0	P-Kl. 2	P-Kl. 3
1-0	17,15	Ja	JB5	S2	17,15			17,15		
2-0	41,70	Ja	JB6	S2	30,41	11,29			1,78	39,92
3-0	5,22	Ja	JB6	S2	4,79	0,43				5,22
4-0	1,94	Ja	JB5	S2		1,94				1,94
5-0	3,16	Ja	JB6	S2		3,16				3,16
7-0	9,45	Ja	JB6	S2	8,24	1,21			0,20	9,25
8-0	13,13	Ja	JB6	S2	13,13		0,58	13,13		
9-0	4,55	Ja	JB6	S2	4,55			4,55		
12-0	8,74	Ja	JB5	S2	3,29	5,45	2,08			8,74
13-0	4,43	Ja	JB5	S2	4,43		4,43	4,43		
14-0	7,38	Nej	JB5	S2	6,43	0,94	7,38	7,38		
14-1	16,25	Ja	JB5	S2	16,25		16,24	16,25		
15-0	46,68	Ja	JB6	S2	46,68			46,68		
16-1	13,87	Ja	JB5	S2	13,87			13,87		
16-2	19,56	Ja	JB5	S2	19,56			19,56		
17-0	7,62	Ja	JB6	S2	7,62			7,62		

18-0	25,70	Ja	JB6	S2	25,70			25,70		
16-0	27,82	Ja	JB5	S2	27,82			27,82		
Total	274,36				249,94	24,43	30,70	204,15	1,98	68,23

Sædskifte

Det er i ansøgningen angivet, at arealerne drives med et S2 sædskifte. Da beregningerne er foretaget på et sædskifte, der ikke afviger fra referencesædskiftet (og sædskiftet derfor ikke er brugt som virkemiddel) vurderes det, at der ikke er behov for, at stille vilkår om anvendelse af et specifikt sædskifte.

Kvælstofudvaskning

Med henblik på at begrænse og for at overholde krav om begrænset udvaskning af nitrat fra udbringningsarealerne har ansøger valgt at udlægge 0,5 % ekstra efterafgrøder udover Plantedirektorats krav. Dette virkemiddel medfører, at den reelle udvaskning vil være 50,5 kg N/ha i Farm-N ved et reelt dyretryk på 1,38 DE/ha, hvorved beskyttelsesniveauet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 til udvaskning af nitrat er overholdt.

Tabel 16: Nitratudvaskningsberegning fra det digitale ansøgningssystem

DE reduktionsprocent	95,55 %
Beregning af det maksimale dyretryk og det reelle dyretryk for ansøgt drift	
DE _{max}	1,34 DE/ha
DE _{reel}	1,38 DE/ha
Beregning af udvaskning af N via Farm-N	
Kg N/ha DE _{max}	50,6 kg N/ha
Kg N/ha DE _{reel}	50,5 kg N/ha

Fosforudvaskning

Udbringningsarealerne ligger jf. ovenfor i oplandet til Natura 2000 områderne Nissum Bredning mod nord (Natura2000-område nr. 28) og Nissum Fjord mod syd (Natura2000-område nr. 65), som begge er overbelastede med fosfor.

Husdyrloven stiller krav til fosforoverskud afhængig af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Det drejer sig om drænede lerjorde og lavbundsarealer, herunder drænede og grøftede sandjorde, der afvander til Natura-2000 vandområder, som er overbelastede med fosfor.

Resultatet af ansøgningssystemets fosforberegning fremgår af Tabel 17.

Tabel 17: Fosforberegning fra det digitale ansøgningssystem

Krav om P-overskud overholdt	Ja
Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet	-202,0 kg P
P tilført pr. ha/år i ansøgt drift	25,9 kg P/ha/år
P-fracørsel, arealvægtet gennemsnit	26,9 kg P/ha/år
P-overskud/ha/år for ansøgt projekt	-1,0 kg P/ha/år

Der er et årligt beregnet fosforunderskud på 1,0 kg P/ha.

Kommunens bemærkninger og vurdering

I forhold til at sikre, at Husdyrgodkendelseslovens beskyttelsesniveau overholdes mht. kvælstof til overfladevand og grundvand, stilles der vilkår om etablering af 0,5 % ekstra efterafgrøder udover Plantedirektoratets krav. Endvidere fastholdes et maksimalt gødningstryk på 1,38 DE/ha ved vilkår.

Med et gennemsnitligt fosforunderskud på 1,0 kg P/ha/år i ansøgt drift, vurderer Lemvig Kommune, at beskyttelsesniveauet for fosfor er overholdt.

Vurdering af påvirkning af Natura2000-vandområder er foretaget i afsnit 7.6 Habitatvurdering.

7.3. Påvirkning af vandløb og søer

Ingen af udbringningsarealerne grænser op til beskyttede vandløb, men flere grænser op til beskyttede søer. Se Tabel 21.

Tabel 18: Søer grænsende op til udbringningsarealerne

ID-nr	Type	Grænsede til udbringningsareal nr.	Terræn hældning
200129276	Sø	8-0	< 6 ⁰
200128702	Sø	18-0	< 6 ⁰
200128713	Sø	18-0	< 6 ⁰
200128761	Sø	7-0	< 6 ⁰
200128763	Sø	5-0	< 6 ⁰
200128825	Sø	2-0	< 6 ⁰
200129314	Sø	3-0 og 15-0	< 6 ⁰
200128764	Sø	15-0	< 6 ⁰
200128808	Sø	15-0	< 6 ⁰
200128810	Sø	15-0	< 6 ⁰
200129312	Sø	15-0	< 6 ⁰
200128792	Sø	15-0	< 6 ⁰
200128523	Sø	16-0	6 - 12 ⁰
200128743	Sø	16-0	< 6 ⁰
200129313	Sø	16-0 og 16-1	< 6 ⁰
200128730	Sø	13-0	< 6 ⁰

Vandløb

Udbringningsarealerne nr. 1-0, 2-0, 3-0, 7-0, 8-0, 15-0, 16-0, 16-1 og 16,2 (148,4 ha) afvander helt eller delvist via Grydbæk til Ferring Sø og videre gennem veserne til Natura-2000 område nr. 28. Grydbæk er B0-målsat som et vandløb uden fiskevandsinteresser. Målsætningen var i 2005 ikke opfyldt.

Udbringningsarealerne nr. 1-0, 7-0, 8-0, 9-0, 12-0, 13-0, 14-0, 14-1 og 18-0 (81,96 ha) afvander helt eller delvist via Hove Å og Vestersø Landkanal til Natu-

ra-2000 område nr. 28. Hove Å og Vestersø Landkanal er B3-målsat, som karpe-fiskevand. Målsætningen var i 2005 ikke opfyldt.

Søer

Den vestlige del af udbringningsarealerne (148,4 ha) afvander via Ferring sø til Veserne og Hygum nord til Nissum Bredning. Søerne er beskrevet i udkast til Vandplan for Hovedopland Limfjorden.

Der er flere mindre søer, der grænser op til udbringningsarealerne. Se Figur 8- Figur 12. Ingen af søerne er målsatte. Fra udbringningsareal nr. 16-0 er der en terrænhældning på 6 - 12° mod søen med ID nr. 200128523. Imellem søen og udbringningsarealet er der en ca. 20 m bred bræmme, der er registreret som beskyttet mose.

Der er ikke terrænhældning over 6° fra de resterende udbringningsarealer mod de tilgrænsende søer.

Ingen af søerne vurderes at være næringsstoffølsomme, og det vurderes, at de har en tålegrænse på 35-40 kg N.

Kommunens bemærkninger og vurdering

De største tabsposter af fosfor stammer fra brinkerosion, ca. 50% af det dyrkningsbetingede fosfortab¹, mens fosfortab fra drænede jorder er en anden stor tabspost. I et tre-årig forskningsprojekt² i Odense Å blev det målt hvordan fosfor var bundet i suspenderet jord. Fosfor i suspenderet jord er på alle årstider primært bundet til jernforbindelser med et gennemsnit på 59%. Jernbundet fosfor og let absorberet fosfor er umiddelbart biotilgængelige i søer og fjorde.

Da ingen af udbringningsarealerne grænser direkte op til beskyttede vandløb, er det Lemvig Kommunes vurdering at udbringning af husdyrgødning ikke vil have en negativ påvirkning af de omkringliggende vandløb.

Det er Lemvig Kommunes vurdering, at søen med ID nr. 200128523 er tilstrækkelig beskyttet mod udbringning af husdyrgødning på udbringningsareal nr. 16-0, af den beskyttede mose, der er min. 20 m bred.

For søerne Hygum Nor, Mellemevise, Nørrevise, Smedshavevise og Søndervise gælder det, at søernes største trussel er dårlig vandkvalitet opstrøms. Særlig Ferring Sø er stærkt næringsstofpåvirket med store mængder fosfor i bundsedi- ment på grund af tidligere tiders tilførsel. Der er ikke planlagt særskilte tiltag for førnævnte søer i vandplanernes første planperiode, da kvaliteten af det til- strømmende vand først skal forbedres. Der er stillet vilkår, som skal forhindre udvaskning af fosfor og kvælstof fra bedriftens arealer, således at dette projekt ikke kommer til at forhindre målopfyldelsen som beskrevet i udkast til vandplaner.

Lemvig Kommune vurderer samlet set, at de generelle regler sammen med de stillede vilkår er tilstrækkelige til at beskytte søer og vandløb.

¹ Jf. materiale udarbejdet ifbm. forarbejdet til VMPIII(Poulsen og Rubæk, 2005)

² VMPIII forskningsprojekt BUFFALO-P

7.4. Nitrat til grundvand

Drikkevandsinteresser og nitratfølsomme indvindingsområder

En del af husdyrbrugets udbringningsarealer (ca. 30,70 ha) ligger i område med særlige drikkevandsinteresser og i nitratfølsomt indvindingsområde.

Udvaskningsberegningen i husdyrgodkendelse.dk viser, at der i nudriften er en udvaskning af nitrat fra rodzonen på 43-46 mg NO₃/L. I den ansøgte drift reduceres udvaskningen af nitrat fra rodzonen med 1 mg NO₃/L fra udbringningsarealerne, under forudsætning af det valgte sædskifte, tildeling af 1,38 DE husdyrgødning pr ha og etablering af 0,5 % ekstra efterafgrøder ud over plantedi- rektoratets krav.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Der er for det pågældende nitratfølsomme indvindingsområde endnu ikke udarbejdet indsatsplan for området, som fastlægger særlige bestemmelser, der skal lægges til grund for meddelelse af en tilladelse eller en godkendelse. I områder, hvor der endnu ikke er udarbejdet indsatsplaner, er beskyttelseskravet, at der i forbindelse med udvidelse af en husdyrproduktion ikke kan tillades nogen merbelastning, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat/l i den ansøgte drift.

Idet nitratudvaskningen fra rodzonen reduceres i den ansøgte drift, er udvaskningen i overensstemmelse med det fastlagte beskyttelsesniveau for grundvand, som det er fastlagt i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug.

Lemvig Kommune vurderer, at det generelle beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt til at beskytte grundvandet mod udvaskning af nitrat. Forudsætningerne for udvaskningsberegningerne er fastholdt ved vilkår i miljøgodkendelsen.

7.5. Naturredegørelse

Dette afsnit omhandler den natur omkring udbringningsarealerne tilhørende Houdamvej 26, der er beskyttet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven samt af § 7 i Husdyrgodkendelsesloven. Dvs. værdifuld natur som er beskyttet mod tilstandsændringer og ødelæggelse.

Vandløb og søer er beskrevet i afsnit 7.3, og vil derfor ikke indgå i dette afsnit.

Arealer uden tildeling af husdyrgødning

Udover mindre ejede arealer, så som interne markveje, have, gårdsplads m.m. er der ca. 4,3 ha ejede og forpagtede markarealer, der ikke anvendes til udbringning af husdyrgødning.

Ansøger oplyser at mark 3-1 ligger hen som udyrket mark. Arealet fortsætter som udyrket efter udvidelsen.

Mark 19-0 og 19-1 er med vedvarende græs, der umiddelbart ikke pløjes om. Arealet afgræsses af heste og der er ikke planer om ændring i driften af arealet.

Mark 19-2 er med græs i omdrift. Arealet anvendes til høslæt og gødes moderat. Det forventes ikke, at der sker ændringer efter udvidelsen. Marken er beliggende i Natura 2000 område og vil blive nærmere beskrevet og vurderet under afsnittet om Natura 2000.

Mark 19-3 ligger som permanent græs, der ikke omlægges. Arealet har hidtil fået 80 til 100 kg N som handelsgødning, og der er ikke planer om ændring i driften efter udvidelsen. Der tages høslæt på arealet, hvilket ønskes fortsat.

Mark nr. 19-3 er delvist omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 som mose med ID nr. 200127393. Mosen er ikke besigtiget.

Arealer beskyttet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven

Flere af udbringningsarealerne grænser op til beskyttet natur. Se **Tabel 19**.

Tabel 19: Beskyttet natur grænsende op til udbringningsarealerne

ID-nr	Type	Grænsede til udbringningsareal nr.	Terræn hældning
200127516	Mose	8-0	< 6 ⁰
200127515	Mose	8-0	< 6 ⁰
200127528	Mose	2-0	< 6 ⁰
200127335	Mose	2-0	< 6 ⁰
200127393	Mose	16-0	6 - 12 ⁰
200126917	Fersk eng	16-2	< 6 ⁰
200127396	Mose	17-0	< 6 ⁰

Udbringningsareal nr. 16-0 overlapper den beskyttede mose med ID nr. 200127393. Lemvig Kommune vurderer, at afgrænsningen af mosen er ukorrekt, og skal ændres så den følger den nuværende markgrænse. Ændringen vil blive foretaget snarest, så den fremgår af Miljøportalen.

På den nordlige del af udbringningsareal nr. 16-0 er der en slugt med terræn-hældning på 6 - 12⁰ mod mosen med ID nr. 200127393.

Den ferske eng med ID nr. 200126917, der grænser op til udbringningsareal nr. 16-2, er besigtiget i 2004, hvor der bl.a. er registreret horse-tidsel, stor nælde, alm. kvik, hvid-kløver, kruset skræppe, skive-kamille, glat vejbred, tagrør og manna-sødgræs. Engen er en kultureng der jævnfør luftfoto periodevis afgræsses med kvæg. Engen vurderes ikke at være kvælstoffølsom og har en tålegrænse på 15 - 25 kg N/ha/år.

De resterende moser er ikke besigtiget jf. Naturdata. Ud fra luftfoto vurderes det, at moserne er lysåbne mose/kærområde, der evt. periodevis afpuddes eller

højstaudesamfund, der er under tilgroning. Moserne vurderes ikke at være kvælstoffølsomme, og har en tålegrænse på 15 – 25 kg N/ha/år.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Arealer uden tildeling af husdyrgødning:

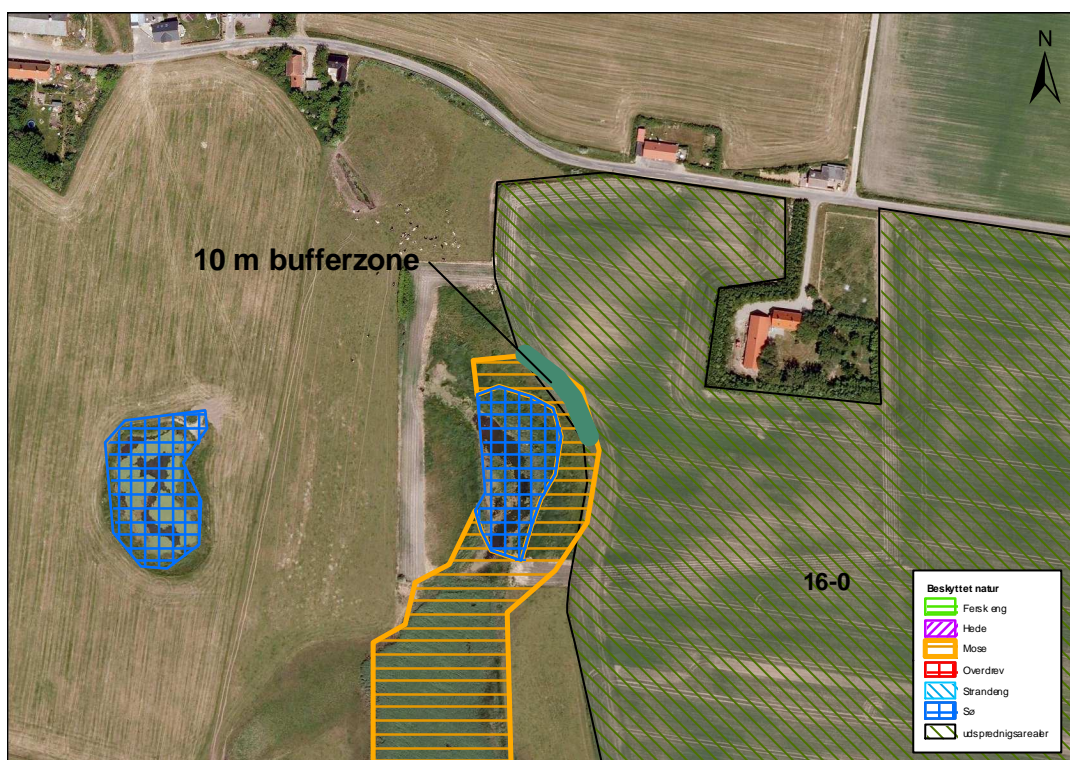
Det er Lemvig Kommunes vurdering, at driften af mark nr. 19-3, der er delvist omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 som mose (ID nr. 200127393), er med til at fastholde mosen som lysåben, og nuværende lovlig drift må fortsættes.

Arealer beskyttet af § 7 i Husdyrloven:

Lemvig Kommune vurderer, at afstanden fra udbringningsarealerne til § 7 beskyttet natur er så stor, at de beskyttede naturområder ikke vil blive væsentlig påvirket af driften af markerne.

Arealer beskyttet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven:

Lemvig Kommune bemærker, at husdyrgødningsbekendtgørelsen forbyder udbringning af husdyrgødning på arealer, der hælder mere end 6° mod vandløb, søer og kystvande. Reglen har til hensigt at beskytte mod direkte overfladeafstrømning af udbragt husdyrgødning. Reglen har betydning på den del af udbringningsareal nr. 16-0, hvor der er en slugt med terrænhældning på 6 – 12°.

Figur 13: 10 m husdyrgødningsfri bufferzone.

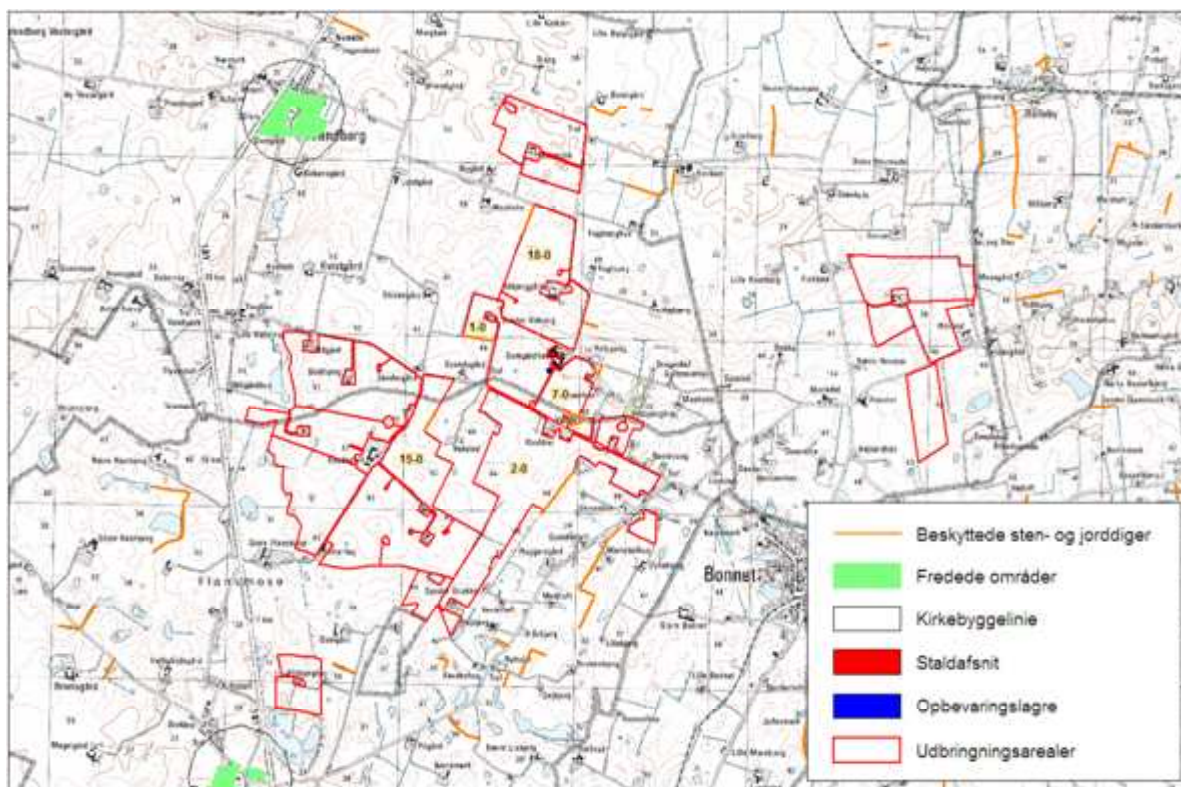
Da de naturområder, der grænser op til udbringningsarealerne, ikke er særlig ammoniakfølsomme, og de resterende udbringningsarealer ikke har stor terrænhældning mod naturområderne, er det Lemvig Kommunes vurdering, at udbring-

ning af husdyrgødning ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de beskyttede naturområder.

Det vurderes samlet set, at de stillede vilkår, sammen med de generelle regler for udbringning af husdyrgylle, er tilstrækkelige til at beskytte naturområderne.

Fredninger og fortidsminder

Beskyttede sten- eller jorddiger (se **Figur 14**): Langs markerne 1-0, 2-0, 15-0 og 18-0 samt på mark 7-0 er der registreret beskyttede sten- eller jorddiger. Jf. museumslovens § 29a er disse diger beskyttet mod tilstandsændringer.

Figur 14: Fredninger og beskyttede diger m.v.

Der er ingen beskyttede eller fredede fortidsminder i nærheden af husdyrbrugets anlæg eller arealer.

Kommunens bemærkninger og vurdering

På mark 7-0 er der registreret et beskyttet dige. Ortofoto viser imidlertid, at der ikke længere findes et dige på mark 7-0. Forholdet behandles særskilt og i separat sag hos Lemvig Kommune og indgår ikke i denne miljøgodkendelse. Mark 7-0 indgår indtil afgørelsen foreligger, som udbringningsareal i miljøgodkendelsen som anført. Når afgørelsen om det pågældende dige foreligger, skal markernes status som udbringningsarealer revideres.

Lemvig kommune vurderer derudover, at den ansøgte arealdrift ikke er i konflikt med fortidsminder, sten- og jorddiger, fredninger og beskyttelseslinjer.

7.6. Habitatvurdering

Ammoniakdeposition

Udbringningsarealerne er beliggende udenfor Natura 2000 område. Nærmeste Natura 2000 område er nr. 28 – Agger Tange, Nissum Brednings, Skibsted Fjord og Agerø, som er beliggende ca. 6,4 km nordøst og nord for anlægget og ca. 3,9 km nord for udbringningsareal nr. 14-1. Se bilag 1 for beskrivelse og udpegningsgrundlag.

Nærmeste ammoniakfølsomme habitat naturtype er beliggende ca. 9,7 km sydøst for anlægget, og ca. 7,5 km sydøst for udbringningsareal nr. 12-0. Det ammoniakfølsomme naturområde er en tør hede (naturtype nr. 4030) der er beliggende i Natura 2000 område nr. 224, Flynder Å og heder i Klosterhede Plantage. Tålegrænse for naturtypen er på 10 - 20 kg N/ha/år.

Pga. af den store afstand, er der ikke foretaget ammoniakdepositionsberegning fra anlægget til naturområdet.

Arealer uden tildeling af husdyrgødning

Mark nr. 19-2 er beliggende i Natura 2000 område nr. 65, Nissum Fjord. Se Figur 12.

Ansøger oplyser, at marken drives med græs i omdrift. Arealet anvendes til høslæt og gødes moderat med handelsgødning. Der forventes ikke, at der sker ændringer efter udvidelsen.

Marken er registreret om habitatnaturtypen: strandeng, og er A-målsat. Ved besigtigelse i 2005 bl.a. fundet kryb-hvene, fløjlsgræs, harril, tagrør, strand-trehage, rød-kløver, lancet-vejbred og alm. rapgræs.

Besigtigelsen er foretaget i forbindelse med Devano kortlægningen, og besigtigelsen angiver, at mark 19-2 er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 som beskyttet strandeng. Registreringen fremgår ikke af kortene i Miljøportalen, men vil blive opdateret snarest.

Husdyrbrugets udbringningsarealer afvander primært til Nissum Bredning (Limfjorden), som er et kvælstofsårbart Natura2000-område og til Nissum Fjord, som er et meget kvælstofsårbart Natura2000-område.

Nitrat til overfladevand

Miljøstyrelsen har med notatet *Vejledende notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande ved vurdering af ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven* fra den 24. juni 2010, *Supplement til den digitale husdyrvejledning om kommunernes opgørelse af dyretryk* fra den 28. feb. 2011 med supplerende ændringer udarbejdet en vejledning til brug for kommunerne til vurdering af, hvorvidt ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven er i overensstem-

melse med reglerne i habitatbekendtgørelsen eller vil medføre en væsentlig påvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser, jf. også husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 11 stk. 2-6.

Afskæringskriterierne er fastlagt på baggrund af Faglig rapport fra Danmarks Miljøundersøgelser nr. 787: "Effekter af øgede kvælstoftilførsler på miljøet i danske fjorde".

Kriterierne i Miljøstyrelsens notat er opstillet for, hvornår et husdyrbrugs andel af den samlede nitratudvaskning til et vandområde (fjorde, bredninger, bugte og kystnære områder) kan udelukkes at have skadevirkning på overfladevande som følge af nitratudvaskningen, herunder Natura 2000-områder og på levesteder og yngle- og rasteplasser for beskyttede arter:

(afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter)

Pkt. 1: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007. Hvis der er andre kilder til nitratudvaskning, fx ny bebyggelse end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland. Gennemførte initiativer, fx etablering af vådområder, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, kan ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

(afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i sig selv)

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

Pkt. 2B: nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

Ved vurderingen af om ovennævnte afskæringskriterier er overholdt, skal der i praksis først foretages en vurdering/screening af om det ansøgte i kumulation med andre planer og projekter vil kunne have en skadevirkning jf. pkt. 1A-C. I givet fald den samlede nitratudvaskning til det aktuelle vandområde er faldende eller stagnerende (fordi andre forhold har medført en øget nitratudvaskning til det aktuelle vandområde), vil det ansøgte *ikke* i kumulation med andre projekter og planer have en væsentlig virkning eller skadevirkning på det aktuelle vandområde.

Herefter foretages en vurdering/screening af om det ansøgte i sig selv vil have en væsentlig virkning eller skadevirkning jf. pkt. 2A-B. Til brug for denne vurde-

ring foretages en beregning af nitratudvaskningen fra det ansøgte, der stammer fra husdyrgødningen. Såfremt nitratudvaskningen udgør mindre end 5 pct./1 pct. af den samlede nitratudvaskning til det aktuelle vandområde, vil det ansøgte ikke i sig selv have en væsentlig virkning eller skadevirkning på det aktuelle vandområde.

I den såkaldte Waddenzee-dom anvendes forsigtighedsprincippet, når det drejer sig om beskyttelsen af Natura-2000 områderne. Det vil sige, at i tilfælde af tvivl om, hvorvidt et konkret projekt vil påvirke et Natura 2000 område væsentligt, udløser dette en konsekvensvurdering. EF-domstolen tolker begrebet "væsentligt" som "når det på baggrund af objektive kriterier (i screeningen) ikke kan udelukkes, at projektet risikerer at skade bevaringsmålsætningen for lokaliteten", samt at "et projekt kun tillades, når det ud fra et videnskabeligt synspunkt, uden rimelig tvivl, kan fastslås at der ikke er sådanne virkninger".

Dette screeningsafsnit skal belyse hvorvidt ovennævnte afskæringskriterier er overholdt. Hvis kommunen ikke i screeningen kan påvise, at projektet ikke påvirker Natura 2000 området, skal der laves en konsekvensvurdering, hvor der er mulighed for at stille skærpede vilkår ved brug af bilag 4 i godkendelsesbekendtgørelsen.

Jævnfør oplysninger om dyretrykkets udvikling på <http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm> kan Lemvig Kommune konstatere, at husdyrtrykket er faldet fra 2007 til 2012 i oplandet til Nissum Fjord (Yder Fjord).

Jævnfør oplysninger om dyretrykkets udvikling på <http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm> kan Lemvig Kommune konstatere, at husdyrtrykket er faldet fra 2007 til 2012 i oplandet til Nissum Bredning.

Lemvig Kommune har ikke kendskab til andre kilder til nitratudvaskning, som i samme periode er forøgede.

I forhold til afskæringskriterium pkt. 2 er der foretaget en beregning af den samlede nitratudvaskning fra det ansøgte udspretningsareal i de respektive kystoplande, som efterfølgende er holdt op imod den samlede nitratudvaskning fra hele oplandet til Nissum Fjord (Yder Fjord) og Nissum Bredning:

Flynder Å (Yder Fjord, Nissum Fjord)	
Opland til Natura 2000 området, ha	30.327
Dyrket areal i oplandet til Natura 2000 området, ha	19.713
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen), pct.	0-50 (25)
Standardudvaskning fra rodzonen (jordtypeafhængig), kg N/ha/år	78
Udvaskning i oplandet til Natura 2000-området, kg N/år (78 x 0,75 x 19.713)	1.153.184
Udvaskning fra øvrigt opland (standard), kg N/år	79.608

(10 x 0,75 x 10.614)	
Udvaskning i alt fra opland kg N/år (1.153.184 + 79.608)	1.232.793
Houdamvej 26	
Reduktion (som ovenfor), pct.	25
Areal til udspredning i alt, ha	24,43
Udvaskning fra rodzonen, husdyrgødning, kg N/ha/år (58,9-53,1)	5,8
Samlede påvirkning til Natura 2000 området, kg N/år (24,43 x 5,8 x 0,75)	106
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Natura 2000 området, pct. (106/1.232.184 x 100)	0,009

* Oplandet er praktisk talt udelukkende sandjord. Standardudvaskningen for sandjord er 78 kg N/ha/år, jævnfør Miljøstyrelsens notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande.

** beregnet i Farm-N, jævnfør Wiki-vejledning på

[http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Nitrat%20\(overfladevand\).ashx#tab466](http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Nitrat%20(overfladevand).ashx#tab466)

Den samlede udvaskning fra udbringningsarealerne er beregnet til 106 kg N/år. Sammenholdt med den samlede kvælstofudvaskning fra hele kystoplandet på 1.232.793 kg N/år udgør udvaskningen fra udspretningsarealet 0,009 %.

Udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin, og derfor må husdyrbrugets arealer jævnfør afskæringskriterierne ikke udgøre mere end 1 % af den samlede nitratudvaskning.

Nissum Bredning	
Opland til Natura 2000 området, ha	60.009
Dyrket areal i oplandet til Natura 2000 området, ha	38.406
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen), pct.	71
Standardudvaskning fra rodzonen (jordtypeafhængig*), kg N/ha/år	60
Udvaskning i oplandet til Natura 2000-området, kg N/år (60 x 0,29 x 38.406)	668.264
Udvaskning fra det øvrige opland (standard), kg N/år (10 x 0,29 x 21.603)	62.649
Udvaskning i alt fra opland kg N/år	730.913
Houdamvej 26	
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen), pct.	87,5
Areal til udspredning i alt, ha	233
Udvaskning fra rodzonen, husdyrgødning, kg N/ha/år (58,9-53,1**)	5,8
Samlede påvirkning til Natura 2000 området, kg N/år (233 x 5,8 x 0,125)	169
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Natura 2000 området, pct. (169/730.913 x 100)	0,02

* Oplandet er primært sand- og lerjord. Standardudvaskningen for sandjord er 78 kg N/ha/år og for lerjord 47 kg N/ha/år, jævnfør Miljøstyrelsens notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande.

***beregnet i Farm-N, jævnfør Wiki-vejledning på*

[http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Nitrat%20\(overfladevand\).ashx#tab466](http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Nitrat%20(overfladevand).ashx#tab466)

Den samlede udvaskning fra udbringningsarealerne, som kan tilskrives husdyrgødning, er beregnet til 169 kg N/år. Sammenholdt med den samlede kvælstofudvaskning fra hele kystoplandet på 730.913 kg N/år udgør udvaskningen fra udspretningsarealet 0,02 %.

Udvaskningen sker ikke til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin, og derfor må husdyrbrugets arealer jævnfør afskæringskriterierne ikke udgøre mere end 5 % af den samlede nitratudvaskning.

Kommunens bemærkninger og vurderinger

Idet udviklingen i husdyrtrykket i DMU kystoplandet Yder Fjord og Nissum Bredning ikke er steget set i forhold til det registrerede husdyrtryk i 2007, samt at Lemvig Kommune ikke er bekendt med forøget udvaskning af nitrat til overfladevand fra andre aktiviteter i oplandet, vurderes det, at den samlede nitratudvaskning fra oplandet til Nissum Fjord og Nissum Bredning er faldende og således vurderes det ansøgte ikke i kumulation med andre projekter og planer at have en væsentlig virkning eller skadevirkning på Natura 2000 områderne 65 og 28.

Der er i vurderingen ikke inddraget gennemførte initiativer, som reducerer nitratudvaskningen fra oplandet.

Det er endvidere beregnet, at nitratudvaskningen fra udbringningsarealerne i samme kystopland udgør mindre end 1 % af den samlede nitratudvaskning fra oplandet til såvel Nissum Fjord som Nissum Bredning. Derfor vurderes det, at det ansøgte *ikke* i sig selv vil have en væsentlig virkning eller skadevirkning på Natura 2000 område nr. 65 og 28.

Samlet set vurderes det, at det ansøgte hverken i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter vil give anledning til væsentlig miljøpåvirkning af overfladevand i Natura 2000 område nr. 65 herunder habitatområde nr. 58 og EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 38, samt Natura 2000-område 28, herunder habitatområde 28 og EF-fuglebeskyttelsesområde 28 og 39.

Fosfor til overfladevand

Den tilgængelige forskningsbaserede viden om udvaskning af fosfor fra udbringningsarealer er begrænset. Erosionsbetingede tab, brinkerosion og udvaskning via drænede lavbundsjorder udgør de væsentligste risici for fosfortab til vandmiljøet. Lavbundsarealer, Skrånende arealer, grøftede eller drænede arealer samt arealer, der ligger tæt på søer og vandløb, er således risikoarealer.

For jorder der hverken er lavbundsarealer, kunstigt drænede eller erosionstruede, er udvaskning det største risikoelement. Selv om fosfortabet fra landbrugsjorden til vandmiljøet – set i forhold til landbrugsjordens fosforpulje (i gennem-

snit 4.700 kg P/ha) er begrænset (0,3 – 0,5 kg P/ha) kan det være kritisk for vandkvaliteten i specielt søer og fjorde³

På højbundsarealer er jordens fosforbindingskapacitet generelt stor. Efterhånden som jorden mættes med fosfor, falder bindingskapaciteten, og fosforkoncentrationen i jordvæsken stiger. Dermed stiger også risikoen for udvaskning til vandmiljøet.

De største tabsposter af fosfor stammer fra brinkerrosion, cirka 50 % af det dyrkningsbetingede fosfortab⁴, mens fosfortab fra drænede jorder er en anden stor tabspost. I et tre-årig forskningsprojekt⁵ i Odense Å blev det målt hvordan fosfor var bundet i suspenderet jord. Fosfor i suspenderet jord er på alle årstider primært bundet til jernforbindelser med et gennemsnit på 59 %. Jernbundet fosfor og let absorberet fosfor er umiddelbart biotilgængelige i søer og fjorde.

Risikoarealer defineres som arealer, hvor der generelt er øget risiko for tab af fosfor til vandmiljøet ved udvaskning, jorderosion og overfladeafstrømning. Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau for fosforoverskud til overfladevande, skal der stilles krav afhængig af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Derudover skal terrænhældningen også tages med i risikovurderingen.

Det søgte projekts fosforoverskud er beregnet til -1,0 kg P/ha. Der udbringes således mindre fosfor med husdyrgødning, end der optages af afgrøderne. Det vurderes på den baggrund, at afskæringskriterierne for, om det søgte projekt udgør en skadevirkning på Natura 2000-områder er overholdt, jf. Miljøstyrelsens Wiki-vejledning,

[http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Fosfor.ashx#Husdyrvejledning.Fosfor+-+Vurdering Konkret vurdering af påvirkning af overfladevande med fosfor 5.](http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Fosfor.ashx#Husdyrvejledning.Fosfor+-+Vurdering+Konkret+vurdering+af+påvirkning+af+overfladevande+med+fosfor+5)

Lemvig Kommune har screenet de enkelte marker i det søgte projekt og vurderer ikke, at der er marker, som er særlige risikoarealer. Det bemærkes hertil, at øvrig lovgivning, som eksempelvis Randzonenloven og Husdyrgødningsbekendtgørelsens bestemmelser om udbringning af husdyrgødning, sikrer mod væsentlig fosforudvaskning til vandmiljøet.

Kommunens bemærkninger og vurderinger

Lemvig Kommune vurderer, at et fosforunderskud på 1,0 kg P/ha ikke i sig selv udgør en risiko for skadevirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-oplandene.

³ Rapport fra fosforfokusgruppen, VMPIII, 2004

⁴ Jf. materiale udarbejdet i fbm. forarbejdet til VMPIII(Poulsen og Rubæk, 2005)

⁵ VMPIII forskningsprojekt BUFFALO-P

8. Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)

EF-Habitatdirektivet fra 1992 rummer i sin artikel 12 en forpligtelse til at sikre en streng beskyttelsesordning for en række dyr og planter overalt i landet, dvs. uanset om de forekommer indenfor et beskyttelsesområde eller udenfor; disse arter fremgår af direktivets bilag IV, de såkaldte bilag IV-arter.

For bilag IV-arter gælder således, at deres yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges, og derfor er aktiviteter ikke tilladte, som kan udgøre en trussel for den enkelte art.

Følgende bilag IV-arter kan forekomme omkring ejendommen eller udbringningsarealerne, og kræver således opmærksomhed i forbindelse med driften af arealerne: damflagermus, vandflagermus, brunflagermus, sydflagermus, troldflagermus, odder, markfirben, spidssnudet frø og strandtudse.

Lemvig Kommune har registreret bilag IV arten stor vandsalamander i flere søer ca. 450 m syd for udbringningsareal nr. 12-0.

Flagermus

Småflagermus benytter ofte hulheder i træer eller huse som opholdssted om dagen og under vinterdvale. Føden består af insekter, som fanges i luften nær vådområder, marker, skove og levende hegn. De enkelte arter af flagermus har forskellige præferencer mht. fødesøgningsområde.

Damflagermus har sommerkvarterer i bygninger. Vinterkvarterer i bl.a. kældre. Vandflagermus har sommerkvarterer i træer, under stenbroer, sjældent i huse. Vinterkvarterer i kældre, gruber. Brunflagermus er især knyttet til gammel løvskov og parker. Vinterkvarterer i hule træer. Sydflagermus holder til i huse både sommer og vinter. Troldflagermus har sommer- og vinterkvarterer i huse eller i hule træer.

Der er ingen registreringer af flagermus nær ejendommens udbringningsarealer og anlægget, men det kan ikke udelukkes at én eller flere arter kan raste eller yngle i området. Da der ikke vil ske skade på flagermusenes sommer- eller vinterkvarter i forbindelse med udvidelsen af husdyrbruget, eller ved udbringning af husdyrgødning, vurderer Lemvig kommune, at projektet ikke vil få negativ betydning for disse arter.

Odderen kan være svært at lokalisere, men knytter sig primært til moser, krat, skov eller andre naturområder med et højt naturindhold. Den findes i såvel stillestående som rindende vand, og både i saltvand og ferskvand, især i søer og moser med store rørskovsområder. Odderen er især aktiv i perioden fra skumringen til solopgang. Om dagen opholder den sig i en hule i brinken eller måske under buske, træer eller andet, der kan give ly.

Odderen er med sin levevis næppe truet af landbrugsprojekter, så længe der ikke sker opsplitning af bestande og levesteder, ødelæggelse eller forringelse af yngle- og rasteområder eller forstyrrelser ved anlægsarbejder.

Markfirbenet er et kraftigt, kortbenet firben. Det kendes fra det almindelige firben på, at det er kraftigere med kort, højt hoved og afstumpet snude. Om foråret er hannen grøn på kroppens sider. Den bliver op til 23 cm lang. Den findes spredt i landskabet (især ved kysterne) på åbne, varme, solrige lokaliteter som jernbane- og vejstrækninger, sten- og jorddiger, heder, overdrev, grusgrave, strandenge, kystskrænter og sandede bakkeområder. Markfirbenet yngler på solvendte skrånninger med varm, løs, veldrænet jord af gruset eller sandet karakter. Variation i landskab og planter giver desuden mulighed for at kunne søge tilflugt for fjender.

Spidssnudet frø yngler i mange slags vådområder lige fra ganske små vandhuller til bredden af store søer og fra helt overskyggede ellesumpe til fuldstændig lysåbne vandhuller. Den største ynglesucces opnår arten i vandhuller uden fisk (fjender), det kan ofte være vandhuller, der tørrer ud i perioder. Spidssnudet frø er i høj grad afhængig af, at der nær ynglestederne findes gode levesteder på land.

En stor del af spidssnudet frøs yngle- og rasteområdet, men langt fra alle, er omfattet af Naturbeskyttelsens § 3 (enge, moser o. lign.). Ødelæggelse og forringelse af yngle- og rasteområder omfatter bl.a. rydning, opfyldning til byggeri, belastning med spildevand, landbrugsdrift, fragmentering pga. veje mm.

Strandtudsens yngle- og rasteområde vil ofte være vandhuller, enge og strandenge, der er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Gødskning og vandstandssænkning er væsentlige trusler. Hvis levestedet gødes eller tilføres gødningsstoffer udefra, kan vegetationen blive så frodig, at den ikke længere holdes tilstrækkelig kort ved f.eks. græsning. Hvad angår vandstand kan 5-10 cm mere eller mindre være afgørende for, at vandsamlingen udtørres for hurtigt. Det betyder f.eks., at hvis en grøft i nærheden udsættes for hårdhændet oprensning, så grøftens bund uddybes med 5-10 cm, så kan det være nok til at tudserne ikke længere kan gennemføre ynglecycklus.

Stor vandsalamander yngler i vandhuller af meget forskellig størrelse. Hvis en sag berører vandhuller i artens generelle danske udbredelsesområde, bør de undersøges for forekomst. Arten kan findes ynglende i vandhuller under tilgroning, men der skal være sol på næsten hele vandfladen for at bestanden kan klare sig på længere sigt. Arten er følsom overfor forurening af vandhullerne, overskygning af vandhuller og udsætning af fisk. Som hovedregel yngler den ikke i vandhuller med hundestejler og andre fisk.

Stor vandsalamander har to slags sommerlevesteder: I vand og på land. Yngle-vandhullerne fungerer også som levested for de kønsmodne salamandre i sommerperioden. Dybe, kolde eller forurenede vandhuller kan godt være sommerlevested, selv om de ikke er egnede som ynglested. Efter forvandlingen opholder de unge dyr sig på land, hvor også de voksne findes igennem dele af året. Stor vandsalamanders levesteder og rasteområder på land ligger oftest nær vandhullet, hvor der er gode skjulesteder (grene, sten, o. lign.), gerne med store mængder af dødt ved under naturligt henfald. Størstedelen af bestanden opsøger levesteder inden for få hundrede meter fra ynglestederne, men enkelte individer kan vandre op til 1 km. Rastestederne er oftest knyttet til skov og til menneskeboliger.

Kommunens bemærkninger og vurderinger

Det generelle krav om minimum 2 meter dyrknings-, gødsknings-, og sprøjtefri bræmmer, samt krav om randzoner omkring søer større end 100 m² på udbringningsarealerne nr. 2-0, 3-0, 5-0, 7-0, 8-0, 13-0, 15-0, 16-0, 16-1 og 18-0 beskytter vandhuller med spidssnudet frø, strandtudse og stor vandsalamander mod yderligere eutrofiering, der kan påvirke arternes yngle og rasteområder.

Kommunen vurderer således, at udvidelsen af dyreholdet og godkendelsen af udbringningsarealet, ikke har negative konsekvenser for arterne.

Det ansøgte vurderes ligeledes ikke at have en negativ indflydelse på hverken flagermus, odder eller firben, da hverken opholdssteder eller fødegrundlag påvirkes.

Lemvig Kommune vurderer herefter, at husdyrbrugets drift og udvidelsen af produktionen ikke indebærer forringelse af internationale naturbeskyttelsesområder og muligheden for opnåelse af gunstig bevaringsstatus eller medfører forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, områderne er udpeget for, jf. Bekendtgørelse om udpeging og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 408 af 1. maj 2007. Der stilles derfor ikke yderligere vilkår.

9. Alternative løsninger og 0-alternativet

Ansøger har ikke beskrevet i denne ansøgning beskrevet alternativer, idet der er tale om en revurdering af ejendommens eksisterende godkendelse. Det er i denne forbindelse ansøgt om at korrigere afgangsvægten på dyrene, således der kan produceres i det branchebestemte vægtinterval. Således produceres der ikke flere dyr på husdyrbruget, antallet af stipladser er faldende, men gennemsnitsvægten på dyrene er steget og deraf kommer det øgede antal DE i besætningen. Besætningens total-emission af NH_3 reduceres med 508 kg i forhold til den skitserede nudrift. Eftersom ændringen i den ansøgte drift ikke har betydning fra hverken lugt, transporter, ressourceforbrug eller lignende er det ansøgers vurdering, at det ansøgte vil være en gevinst for miljøet med en reduktion af den samlede NH_3 udledning på 508 kg.

Lemvig Kommune vurderer, at ansøgers redegørelse for alternativer sammen med godkendelsens øvrige afsnit begrundet de valgte løsninger.

Tilsvarende ovenfor vil husdyrbrugets 0-alternativ være fortsat produktion af slagtesvin i vægtintervallet 30-98 kg, som medfører større ammoniakemission end det ansøgte

10. Husdyrbrugets ophør

Der er tale om en kontinuert drift i anlægget, - kun afbrudt af få dages vask og desinfektion fordelt jævnt gennem de enkelte sektioner over hele cyklus. Ansøger vurderer, at disse perioder med vask og desinfektion ikke giver anledning til væsentlige afvigelser i driften, som vil kunne registreres i lokalområdet.

Ved ophør af produktion på ejendommen afsættes alle dyr til slagteri, DAKA eller levebrug. Stalde samt opbevaringsanlæg tømmes for husdyrgødning, der udbringes på udbringningsarealerne eller afsættes.

Fast affald afhentes til autoriseret destruktion eller afhændes via kommunens affaldsordning eller genbrugspladser. Medicinsk affald afleveres på nærmeste apotek til destruktion. Fodersiloer tømmes og rengøres.

Staldene rengøres og desinficeres efter tømning for dyr.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Lemvig Kommune vurderer, at de foranstaltninger, som ansøger har oplyst, der iværksættes ved ophør af bedriften, er med til at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende stand herunder hensyn til varetagelse af landskabelige hensyn. Foranstaltningerne fastholdes ved vilkår, der endvidere omfatter krav til evt. fjernelse af forurenende kilder såsom bygninger, siloer og tankanlæg efter nærmere aftale med tilsynsmyndigheden.

11. Egenkontrol og dokumentation

Mekanisk udstyr, så som ventilationsanlæg og foderanlæg, kontrolleres dagligt for funktionssvigt af medarbejderne i stalden. Der er serviceaftaler med leverandørerne på alle ventilationsanlæg og nødopluk - således årlige tilsyn med anlægene og styringer.

Brankekoden fra dansk landbrug omhandlende "god produktionspraksis i primærproduktionen" følges.

Arbejdspladsvurdering (APV) bliver udført.

Der udføres 10-årige beholderkontroller og der føres logbog over flydelag på gylletanke.

Der foretages registrering af medicinforbrug og opgørelse over antal døde dyr og foderforbrug.

Kommunens bemærkninger og vurdering

For at sikre tilsynsmyndighedens oplysning om til enhver tid reel driftsherre stilles der vilkår om orientering af kommunen ved ændring i husdyrbrugets ejerforhold. Videre stilles der vilkår til dokumentation for husdyrgødning, næringsstoffer og dyrehold.

Lemvig kommune vurderer herefter, at redegørelsen sammen med de stillede vilkår til dokumentation og egenkontrol tilstrækkelige, for at ansøger kan opfylde og dokumentere de satte vilkår og leve op til de miljømæssige krav.

Det skal bemærkes, at kommunen har adgang til CHR-registeret, til registeret med gødningsregnskaber og til støtteansøgninger vedr. enkeltbetaling m.v.

12. Indkomne høringsvar

Der er ikke indgået nabohearingssvar til sagen ved forannoncering af sagen eller ved 6 ugers nabohearing af forslaget til miljøgodkendelse.

13. Litteratur

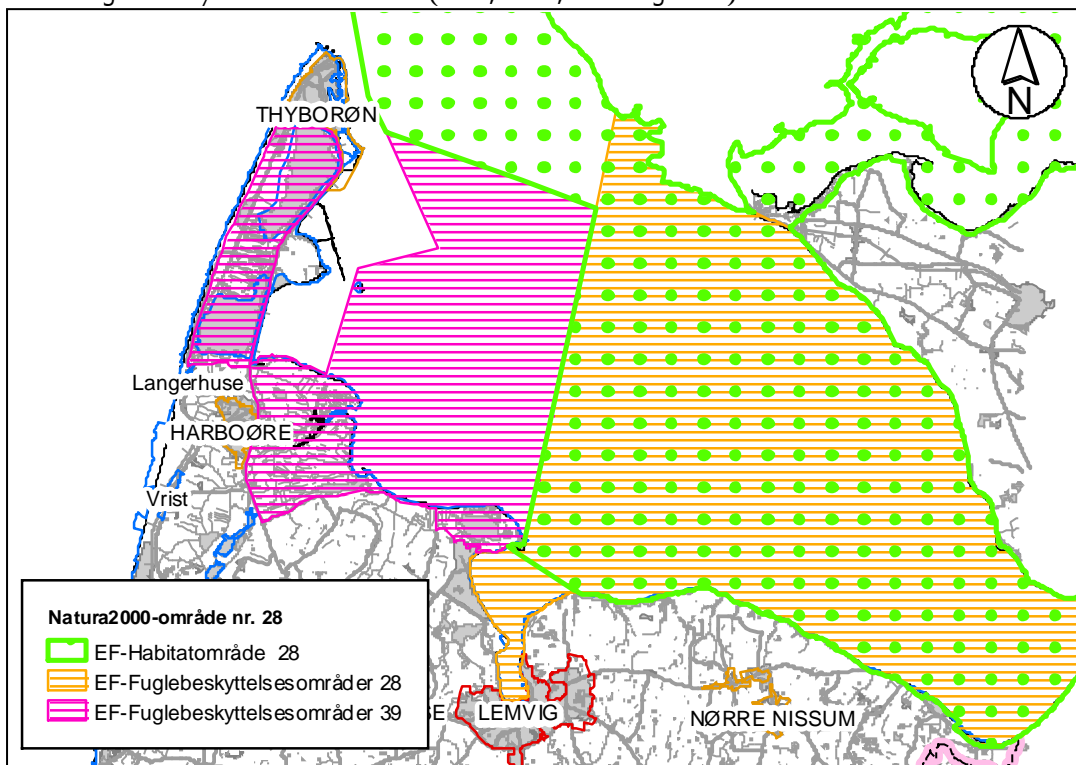
- Bekendtgørelse om brugerbetaling for godkendelse og tilsyn efter miljøbeskyttelsesloven, nr. 463 af 21/05 2007 med senere ændringer.
- Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m. v., nr. 764 af 28. juni 2012.
- Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 294 af 31/03 2009 med senere ændringer.
- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, nr. 408 af 01/05 2007 med senere ændringer.
- LBK om miljøbeskyttelse, nr. 879 af 26/06 2010 med senere ændringer.
- LBK om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 1486 af 04/12 2009 med senere ændringer.
- LBK om naturbeskyttelse, nr. 933 af 24/09 2009 med senere ændringer.
- Miljøstyrelsens digitale vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug, <http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Default.aspx>.
- Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) Husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin (gyllebaserede staldsystemer) - omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12, Miljøstyrelsen, maj 2011
- DJF Rapport, Markbrug nr. 108, juni 2004: Anvendelse af næringsstofbalancer for landbruget ved vurderingen af erhvervets påvirkning af miljøet, Vandmiljøplan III, Rapport fra balancegruppen (F1) (Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Danmarks Jordbrugsforskning, 2004)
- Fosfor i dansk landbrug. Danmarks Jordbrugsforskning (Poulsen og Rubæk, 2005)
- Rapport fra Fosforfokusgruppen - regulering af fosfor (Økonomiske virkemidler til regulering af landbrugets anvendelse af fosfor) (Miljøministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Skatteministeriet, januar 2004)
- BUFFALO-P-projektet: http://www.dmu.dk/om_dmu/afdelinger_organisation/ferskvandsoekologi/hvadlavervi/catchmentmanagement/buffalop/ (hjemmeside fra Danmarks Miljøundersøgelser, september 2011)
- NOTAT, Effekt på fosforudledning af 10 meter brede randzoner (Danmarks Miljøundersøgelser og Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, 25, januar 2011)

Bilag

Bilag 1: Beskrivelse af Natura 2000 områder

Natura 2000 område nr. 28 – Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Natura-2000 område nr. 28 omfatter i alt 0933.165 ha hav og landarealer og udgøres af 4 EF-fuglebeskyttelsesområder (F23, F27, F28 og F39) samt 1 EF-habitatområde (H28).

Figur 15: Natura 2000 område nr. 28

Den vestlige del af Nissum Bredning er mindre sårbart Natura 2000 område, mens den østlige del – habitatområdet – er meget sårbart.

EF-habitatområde H28

I habitatområderne skal der sikres eller genoprettes en gunstig bevaringsstatus for de forskellige naturtyper og arter, som det enkelte område er udpeget for.

Herunder er listet de specifikke naturtyper og arter der udgør udpegningsgrundlaget for EF-habitatområdeområder nr. H28:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. H28			
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	* Klithede (2140)	
	Vadeflade (1140)	Havtomklit (2160)	
	* Lagune (1150)	Gråsklit (2170)	
	Bugt (1160)	Klitlavning (2190)	
	Rev (1170)	Næringsrig sø (3150)	
	Strandvold med enårige planter (1210)	Vandløb (3260)	
	Strandvold med flerårige planter (1220)	Tør hede (4030)	
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Kalkoverdrev (6210)	
	Strandeng (1330)	* Surt overdrev (6230)	
	Forklit (2110)	Hængesæk (7140)	
	Hvid klit (2120)	* Kildevæld (7220)	
	* Grågrøn klit (2130)	Rigkær (7230)	
	Arter:	Stavsild (1103)	Spættet sæl (1365)
		Stor vandsalamander (1166)	Blank segimos (1393)
		Odder (1355)	Gul stenbræk (1528)

De særligt truede naturtyper og arter på europæisk plan (såkaldt prioriterede) er angivet med stjerne (*). Tallet i parentes er internationale numre.

EF-Fuglebeskyttelsesområde F 28 (Nissum Bredning)

Grundlaget for disse fuglebeskyttelsesområder er fuglebeskyttelsesdirektivet fra 1979, der har som formål at beskytte og forbedre vilkårene for de vilde fuglearter i EU. Udpegningsarterne skal være angivet på EF-fuglebeskyttelsesdirektivet bilag 1, jf. artikel 4, stk. 1 eller artikel 4, stk. 2.

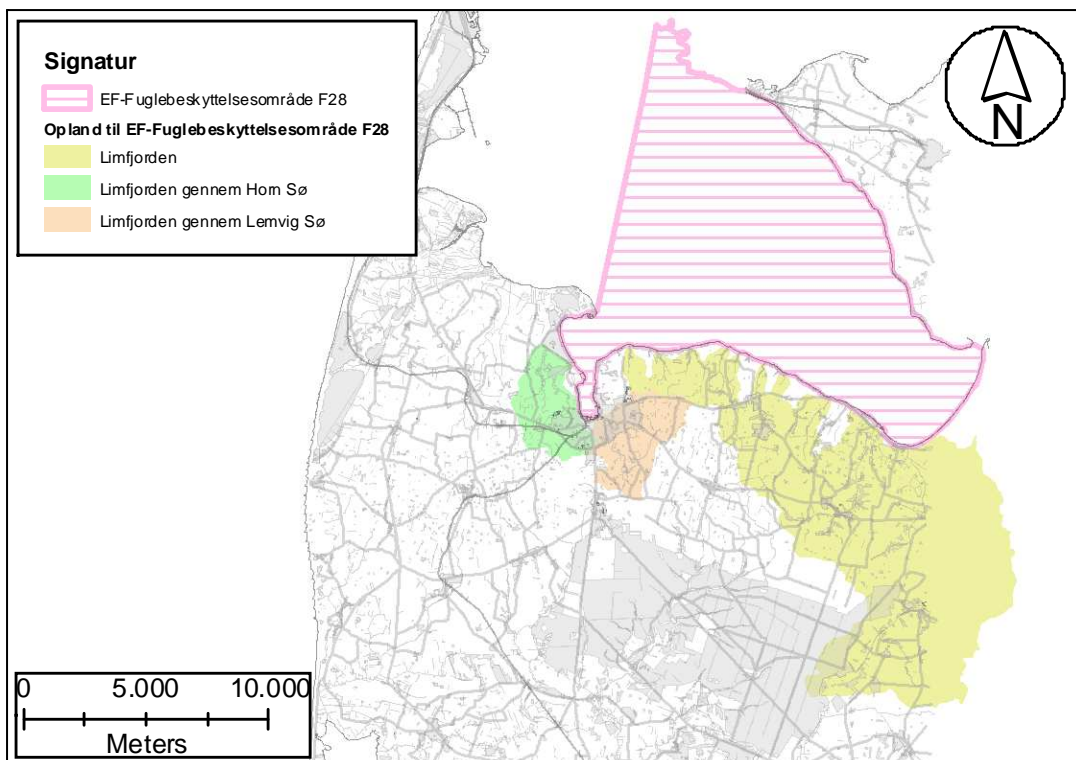
De enkelte EF-fuglebeskyttelsesområder er udpeget for at beskytte en række specifikke fuglearter samt disses levesteder (jf. udpegningsgrundlaget). Fælles for fuglearterne er, at de tilhører én af to kategorier:

1. De er truede, følsomme overfor ændringer af levesteder, sjældne eller særligt opmærksomhedskrævende på anden måde.
2. De er regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter i antal af international eller national betydning.

Udpegningsarterne for F28 er listet nedenfor:

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. F28		
Fugle:	Hvinand (T)	Toppet skallestuger (T)

T: Trækfugle, der opholder sig i området i internationalt betydende antal.

Figur 16: Fuglebeskyttelsesområde F28 og opland

EF-Fuglebeskyttelsesområde F 39 (Harboøre Tange, Plet Enge og Gjeller sø)
 Udpegningsarterne for F39 er listet nedenfor:

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 39F	
Fugle:	
Sangsvane (T)	Almindelig ryle (Y)
Kortnæbbet gås (T)	Brushane (Y)
Brangås (T)	Fjordterne (Y)
Lysbuget knorlegås (T)	Dværgeterne (Y)
Klyde (Y/T)	Mosehornugle (Y)
Hvidbrystet præstekrave (Y)	

Y: Ynglende art.

T: Trækfugle, der opholder sig i området i internationalt betydende antal.

Trusler for Natura 2000 område nr. 28 (habitat og fuglebeskyttelsesområder)

- Naturarealerne bliver for små og for isolerede pga. tilgroning, afvanding, tilplantning og opdyrkning og der mangler spredningsmuligheder for arterne.
- Næringsstofbelastning og deraf følgende eutrofiering. Hele Limfjorden er påvirket af for store tilledninger af næringsstoffer fra land. Eutrofiering af vandområder, bl.a. lagunesøerne på Agger Tange, er af samme årsag en trussel for områdets rastende ænder, hvinand, pibeand, krikand og spidsand. På det terrestriske plan er en række naturarealer samt mulige levesteder for gul stenbræk og blank seglmos truet af randpåvirkning med næringsstofbelastning fra tilstødende dyrkede arealer samt af næringsstofbelastning fra luften.

Den luftbårne kvælstofdeposition alene overskrider den nedre tålegrænse⁶ (10 kg N/ha/år) for størstedelen af naturtyperne og arterne.

- Pesticider og gifte i form af en række miljøfarlige stoffer udgør en trussel for både de marine og terrestriske naturarealer og arter.
- Tilgroning er både en trussel for naturtyperne og arter. Tilgroning af tidligere afgræssede engarealer er især en stor trussel for de ynglende vadefugle alm. ryle, klyde og brushane, men tilgroning er også en trussel mod mange trækfugle, fordi fourageringsmulighederne forringes. Tilgroning er ofte et resultat af eutrofiering.
- U hensigtsmæssig hydrologi. U hensigtsmæssig slusepraksis, dræning og grøftning er skyld i form udtørring og ustabil vandstand på de våde naturtyper. Udtørring er en trussel mod naturtypen samt mod fuglenes fourageringsarealer og redepladser.

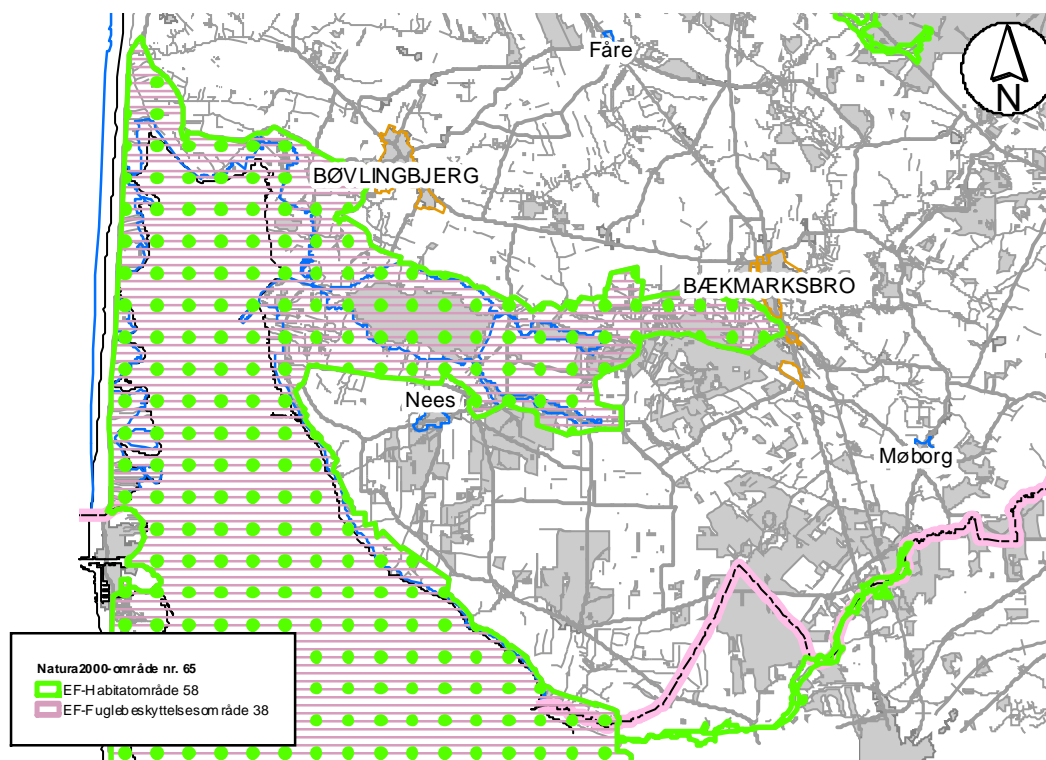
Især for de ynglende vadefugle klyde, alm. ryle og brushane er periodiske problemer med for lav og for ustabil vandstand på engarealer og lagunesøer en trussel, da det fører til udtørring af fuglenes fourageringsarealer og redepladser. For de trækkende fugle krikand, spidsand og pibeand kan ændret vandstand i fourageringsområderne ligeledes være problematisk, idet deres fødegrundlag herved påvirkes.

- Hindring af landskabsdynamik som følge af anlæg ved Agger Tange er en trussel mod forklit og hvid klit i området, idet naturtypernes naturlige dynamik påvirkes.
- Invasive arter, der udkonkurrerer den naturlige vegetation både på de marine og terrestriske (især bjerg- og klitfyr samt rynket rose) naturtyper.
- Forstyrrelser af fugleliv. Især terner og vadefugle generes i yngleperioden af rekreative aktiviteter og løse hunde.
- Prædation på ynglesteder fra bl.a. ræve, rotter, krager, store måger og mink udgør en alvorlig trussel mod især de jordrugende vadefugle og terner, idet prædatorerne æder fuglenes æg og unger. Jagt er en trussel for især området's rastende ænder, pibeand, spidsand, krikand og for kortnæbbet gås og lysbuget knortegås. Fiskeri i alle former er en trussel for de marine naturtyper og arter.

Natura 2000 område nr. 65 – Nissum Fjord

Natura 2000 område nr. 65 omfatter 10.967 ha (6430 ha fjord, 4.537 ha land) og udgøres af 1 EF-fuglebeskyttelsesområde (F38) samt 1 EF-habitatområde (H58).

⁶ "den belastning, hvorunder væsentlige skadelige effekter på økosystemet ikke vil forventes, vurderet ud fra den bedsttilgængelige viden".

**Figur 17: Natura 2000 område nr. 65
EF-habitatområde H58**

I habitatområderne skal der sikres eller genoprettes en gunstig bevaringsstatus for de forskellige naturtyper og arter, som det enkelte område er udpeget for. Herunder er listet de specifikke naturtyper og arter der udgør udpegningsgrundlaget for EF-habitatområdeområder nr. H58:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 58		
Naturtyper:	Lagune (1150) Strandvold med enårige planter (1210) Enårig strandengsvegetation (1310) Strandeng (1330) Grå/grøn klit (2130) Klitheide (2140) Klitblavning (2190) Visse-indlandsklit (2310) Græs-indlandsklit (2330) Søbred med småarter (3130) Kransnåltalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150) Vandløb (3260) Våd hede (4010) Tør hede (4030) Surt overdrev (6230) Enekrat (5130) Tidvis våd eng (6410) Riggær (7230) Skovbevokset tørvemose (91D0) Elle- og askeskov (91E0)
Arter:	Havlampret (1095) Bæklampret (1096) Flodlampret (1099) Stavsild (1103)	Laks (1106) Odder (1355) Vandranke (1831)

Tallet i parentes er internationale numre.

EF-Fuglebeskyttelsesområde F 38

Grundlaget for disse fuglebeskyttelsesområder er fuglebeskyttelsesdirektivet fra 1979, der har som formål at beskytte og forbedre vilkårene for de vilde fuglearter i EU. Udpegningsarterne skal være angivet på EF-fuglebeskyttelsesdirektivet bilag 1, jf. artikel 4, stk. 1 eller artikel 4, stk. 2.

De enkelte EF-fuglebeskyttelsesområder er udpeget for at beskytte en række specifikke fuglearter samt disses levesteder (jf. udpegningsgrundlaget). Fælles for fuglearterne er, at de tilhører én af to kategorier:

1. De er truede, følsomme overfor ændringer af levesteder, sjældne eller særligt opmærksomhedskrævende på anden måde.
2. De er regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter i antal af international eller national betydning.

Udpegningsarterne for F38 er listet nedenfor:

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 38		
Fugle:	Rørdrum (A021)	Rørhøg (A080)
	Knopsvane (A036)	Plettet rørvaagtel (A119)
	Pibesvane (A037)	Klyde (A132)
	Sangsvane (A038)	Hvidbrystet præstekrave (A138)
	Kortnæbbet gås (A040)	Almindelig ryle (A149)
	Bramgås (A045)	Brushane (A151)
	Lysbuget knortegås (A047)	Lille kobbersneppe (A157)
	Pibeand (A050)	Splitterne (A191)
	Krikand (A052)	Fjordterne (A193)
	Spidsand (A054)	Havterne (A194)
	Toppet skallesluger (A069)	Dværgterne (A195)
	Stor skallesluger (A070)	

Tallene i parentes er internationale numre.

Trusler for område nr. 65 (habitat og fuglebeskyttelsesområde)

- Naturarealerne bliver for små og for isolerede pga. tilgroning, afvanding, tilplantning og opdyrkning og der mangler spredningsmuligheder for arterne.
- Næringsstofbelastning og deraf følgende eutrofiering. Indfjorden, Tangsø, Søndersund og Byn er påvirket af næringsstoffer fra oplandet og/eller fosfor (også fra oplandet) frigivet fra søbunden. Nissum Fjords tre bassiner er påvirket af store tilledninger af næringsstoffer fra oplandet især Felsted Kog bassinet, hvor Storåen har sit udløb. På grund af den øgede belastning med næringsstoffer er ålegræssets udbredelse kraftigt reduceret fra starten af 1960erne til i dag.
- Belastning med organisk stof. Damhus Å er belastet med organisk stof.
- Miljøfarlige/forurenende stoffer. Der er konstateret forekomster af pesticider og andre stoffer som kan være problematiske i forhold til påvirkning af økosystemet i Felsted Kog og i Mellem Fjord.
- Tilgroning er både en trussel for naturtyperne og deres vegetation men også for de mange trækfugle hvis fourageringsmuligheder forringes.
- U hensigtsmæssig hydrologi. I Nissum Fjord er en slusefjord og slusepraksis har stor indflydelse på saltholdigheden og vandstanden i fjorden. I vinterhalvåret er saltholdigheden typisk meget lav grundet stor vandtilførsel fra Storåen. Saltholdighedsforholdene er afgørende for planternes udbredelse i fjorden, og store udsving kan være kritiske for planterne. Specielt strandengene er afhængige af saltvandspåvirkning, og denne naturtypes udbredelse og tilstand relaterer derfor i nogen grad til slusepraksis. Mange arter, især ynglefugle, stiller krav til vandstandsforhold, og nogle arter stiller krav til forholdsvis lav saltholdighed på ynglepladserne. Derudover er der udtørring som følge af dræning og grøftning, der udgør især en trussel mod forekomsterne af strandenge og ferske enge og påvirker

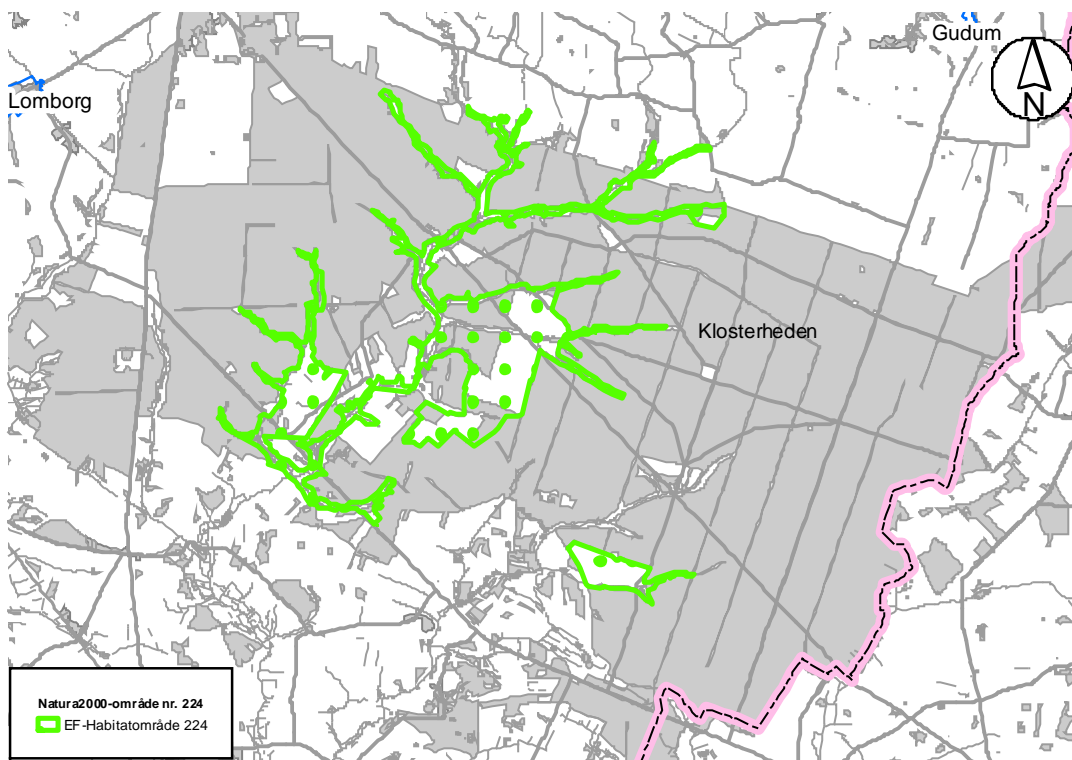
dels naturtypernes tilstand samt deres kvalitet som levested og yngleplads for mange af udpegningsgrundlagets fuglearter.

- Luftbåren deposition af kvælstof overskrider laveste tålegrænse⁷ (10 kg N/ha/år) for alle terrestriske naturtyper i området. Højeste tålegrænse (20 kg N/ha/år) er overskredet for mindre arealer med sure overdrev og grå/grøn klit. For Visse-indlandsklit, græs- indlandsklit, tør hede og elle-askeskov og skovbevokset tørvemose er højeste tålegrænse (20 kg N/ha/år) overskredet for hele arealet. Det samme gør sig gældende for de to sø naturtyper: søbred med småurter og kransnålalge-sø (maks. 10 kg N/ha/år).
- U hensigtsmæssig drift. Intensiv skovdrift kan medføre, at områdets meget beskedne arealer med skovnaturtyper forringes eller ødelægges.
- Invasive arter der udkonkurrerer den naturlige vegetation. Især bjerg-fyr er konstateret på flere klitnaturtyper samt på våd og tør hede.
- Fysisk påvirkning. Som en følge af nuværende og tidligere tiders reguleringer og hårdhændet vandløbsvedligeholdelse betyder, at mange af vandløbene inden for området er præget af generelt dårlige fysiske forhold. Rørdrum og i mindre grad rørhøg og plettet rørvagtel er afhængig af større forekomster af gamle rør i rørsumpen, således at rørhøg eller anden arealmæssig begrænsning af større sammenhængende rørskove kan skade arternes ynglemuligheder.
- Prædation fra især ræv og mink (især på de jordrugende vadefugle og terner). Skarv udgør en trussel for laksebestanden, fordi de jager smolten, når den vandrer fra Storåen til fjorden.

⁷ "den belastning, hvorunder væsentlige skadelige effekter på økosystemet ikke vil forventes, vurderet ud fra den bedste tilgængelige viden".

Natura 2000 område nr. 224 - Flynder Å og heder i Klosterhede Plantage.

Natura 2000-området har et areal på 563 ha (hvoraf 82 % er statsejet) og udgøres af 1 EF-habitatområde (H224).

Figur 18: Natura 2000 område nr. 224

Flynder Å løber til Nissum fjord, der er et meget sårbart Natura 2000 område.

EF-habitatområde H224

I habitatområderne skal der sikres eller genoprettes en gunstig bevaringsstatus for de forskellige naturtyper og arter, som det enkelte område er udpeget for.

Herunder er listet de specifikke naturtyper og arter der udgør udpegningsgrundlaget for EF-habitatområdeområder nr. H224:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 224			
Naturtyper:	Revling-indlandsklit (2320)	Surt overdrev (6230)	
	Lobeliese (3110)	Tidvis våd eng (6410)	
	Næringssig sø (3150)	Hængestak (7140)	
	Brunvandet sø (3160)	Tørvelavning (7150)	
	Vandløb (3260)	Kildevæld (7220)	
	Våd hede (4010)	Skovbevokset tørvemose (91D0)	
	Tør hede (4030)	Elle- og askeskov (91E0)	
	Enekrat (5130)		
	Arter:	Bæklampret (1196)	Odder (1355)

Tallet i parentes er internationale numre.

Trusler for område nr. 224

- Naturarealerne bliver for små og for isolerede pga. tilgroning, afvanding, tilplantning og opdyrkning, og der mangler spredningsmuligheder for arterne.
- Næringsstofbelastning og deraf følgende eutrofiering af arealerne. Næringsstofbelastning med kvælstof fra luften overskrider laveste ende af tålegrænseintervallet⁸ (5 kg N/ha/år) for alle naturtyper på udpegningsgrundlaget, hvor tålegrænserne er fastsat. Højeste ende af tålegrænseintervallet (20 kg N/ha/år) overskrides endvidere på hele eller dele af arealet med tør hede, hængesæk, tørvelavning og skovbevokset tørvemose.
På de sure overdrev og kildevæld er der observeret en påvirkning fra landsbrugsdrift, da forekomsterne af disse naturtyper er smalle og ligger i direkte tilknytning til landsbrugsarealer.
- Belastning med organisk stof. Flynder Å er belastet med organisk stof.
- U hensigtsmæssig hydrologi i form af dræning og grøftning udgør et problem for de våde naturtyper. Udtørring kan her betyde tilgroning med træer og græsser.
- Tilgroning med vedplanter som følge af bl.a. eutrofiering og dræning, er især et problem på tidvis våd eng og hængesæk, men også på de tørre heder er der opvækst af vedplanter. Tilgroning med græsser (især blåtop) er et problem på stort set alle hedearealerne og på nogle enkelte hængesække.
- U hensigtsmæssig drift. Intensiv skovdrift kan medføre, at skovnaturtyperne forringes eller ødelægges. Desuden er der en utilstrækkelig beskyttelse af skovnaturtyperne mod bl.a. konvertering til andre træarter.
- Invasive arter i form af indførte arter af nåletræer er et problem på hederne og tidvis våd eng.

⁸ Tålegrænse: Den belastning, hvorunder væsentlige skadelige effekter på økosystemet ikke vil forventes, vurderet ud fra den bedstetilgængelige viden.

Bilag 2: Beredskabsplan

Telefonliste

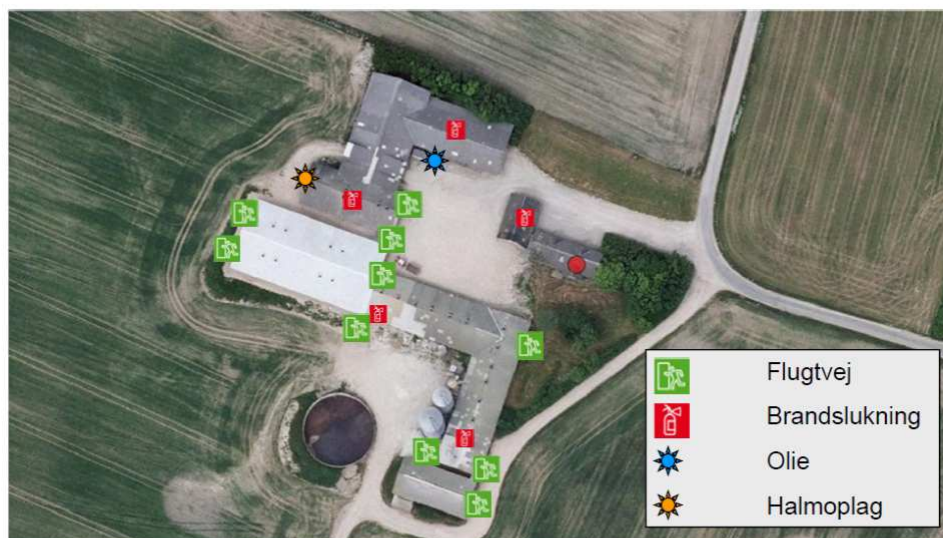
Sten eller Holger Lundgaard kontaktes på : 4033 3455 / 2041 6787

Miljømyndighed	96 63 12 00
Falck	112
Brandvæsen	112
Læge, Bruno Christensen	9782 0223
Tandlæge, N.V. Bruun	9782 0955
Landbocenteret	9663 1200
Jens Strathe	2947 5255
DLG	3368 7250
Søren Houllind	2122 9633
Per Falkesgård	2014 2765
Skov Ventilation	7217 5555

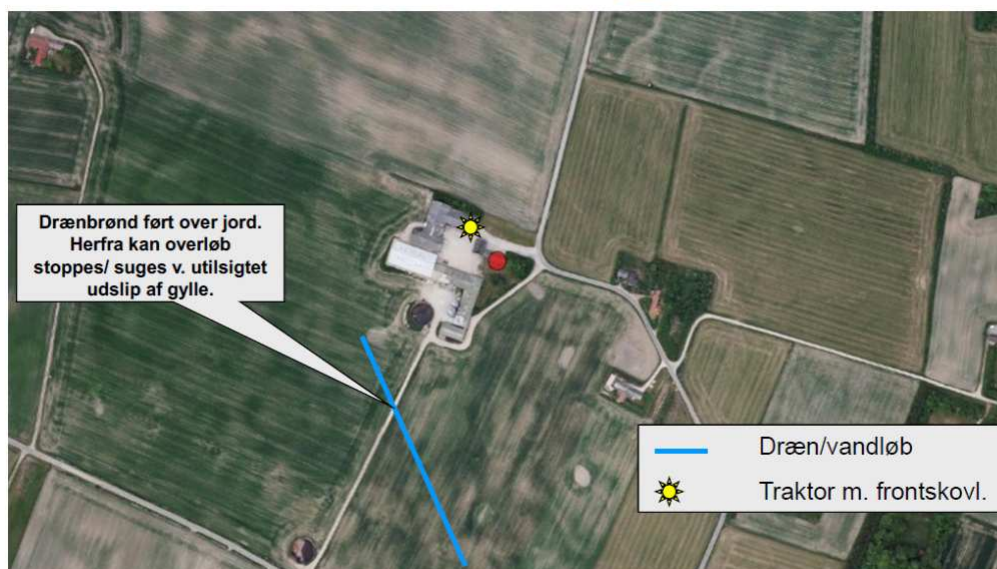

Brand og evakuering

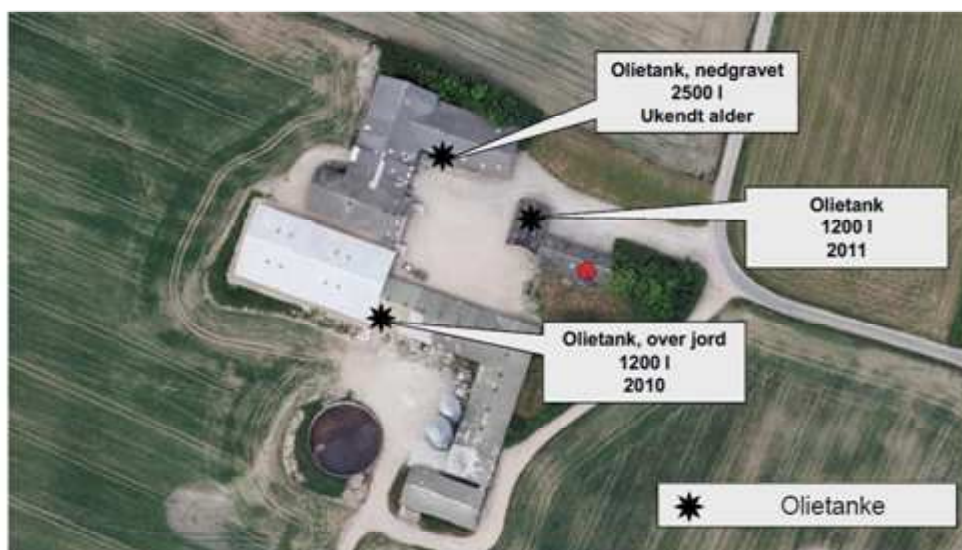

Overløb af gylle

Olie og kemikalier

Vand og El

